

ДЕНЬ В ДОМІ ПРОРОКА

(мир йому та благословення Аллаха)

[Українська – Ukrainian – أوكرائي]

Абд аль-Малік аль-Касим

Переклад:

**EUROPEAN ISLAMIC RESEARCH CENTER
(EIRC)**

& Вадим Дашевський

Перевірка: Андрій Шистєров

يوم في بيت الرسول صلى الله عليه وسلم

عبد الملك القاسم

ترجمة:

المركز الأوروبي للدراسات الإسلامية

& فاديم داشيفسكي

مراجعة: أندريو شيستروف

ISLAM HOUSE

الإسلام من أجل العالم

ISLAMHOUSE.COM

THE LARGEST AND MOST AUTHENTIC
FREE REFERENCE TO INTRODUCE ISLAM
IN THE WORLD LANGUAGES

Вступ

Хвала Аллаху, Який відправив Свого Посланця з прямим шляхом та релігією істини. Мир і благословення головному з посланців, якого відправлено, як милість для світів, нашому Пророку Мухаммаду (мир йому і благословення Аллаха), його сім'ї і всім його сподвижникам.

І потому:

Воістину, більшість людей в наш час перебувають в стані надмірності або нехтування. Серед них є ті, хто виявив надмірність щодо Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха). Це привело їх до багатобожжя. Однією з молитов Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) і одним із його звертань до Аллаха були слова: “Звертаємося до захисту Аллаха від цього”. Нехтування веде до того, що людина не прямує його шляхом (мир йому і благословення Аллаха) і не обирає його орієнтиром для свого життя.

Я написав ці сторінки через бажання розповісти про життєвий шлях Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) в простій та полегшеній формі. Звичайно, вони не зможуть охопити тему повністю.

Я згадав лише деякі моменти та його якості, адже не ставив собі за мету згадати та поглиблено вивчити їх всі. Навпаки, я скоротив їх, та обрав ті, які принесуть більше користі в повсякденному житті людей.

Згадуючи якусь рису або якість, я обмежився двома-трьома хадісами.

Воістину, життя Пророка Мухаммада (мир йому і благословення Аллаха) було життям всієї громади, закликом та прикладом. Він (мир йому і благословення Аллаха) мав шляхетну моральність, гідність, достоїнство та чудово ставився до інших. Достатньо того, що сказав про нього (мир йому і благословення Аллаха) Всевишній Аллах:

“І, воістину, ти - доброго звичаю!” (Коран, 68:4)

Прибічники Сунни та єдиної громади ставляться до Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) так само, як поставився до нього Всевишній Аллах: Пророк (мир йому і благословення Аллаха) був рабом Аллаха, Його Посланцем, улюбленцем та обранцем. Вони люблять його (мир йому і благословення Аллаха) більше за своїх дітей та батьків, і навіть більше за самих себе, однак не виявляють надмірності та не звеличують його (мир йому і благословення Аллаха) більше належного.

Ми теж слідуємо цьому шляху: не запроваджуємо нововведень, не відзначаємо його (мир йому і благословення Аллаха) день народження (*мавлід*) і не влаштовуємо святкування. Навпаки, ми любимо Пророка (мир йому і благословення Аллаха) так, як він нас навчив, і коримся йому (мир йому і благословення Аллаха) в тому, що він наказав; уникаємо того, що він (мир йому і благословення Аллаха) нам заборонив і від чого застеріг.

Найголовнішим знанням про нього – є те, що він – людина

І те, що він найкращий з усіх творінь Аллаха.

Позначений печаткою пророцтва

Зі світла блискучого і засвідчуючого.

Господь згадав ім'я Пророка разом зі своїм,

**Коли муедзин закликає: “Засвідчую...”
Він утворив його ім’я із Імені Свого задля того, щоб
піднести його.
Володар Трону - Хвалимий (Махмуд), а цей - Ахмад...**

І навіть якщо ми не побачили улюбленого Пророка (мир йому і благословення Аллаха) в цьому житті, оскільки нас розділяє багато поколінь, я звертаюсь до Всевишнього Аллаха із благанням, щоб ми були серед тих, про кого сказав Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха): “Як би мені хотілось побачити наших братів!” Тоді сподвижники сказали: “Хіба не ми твої брати, о Посланець?” Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: “Ви – мої сподвижники, а брати наші ще не прийшли”. Тоді сказали сподвижники: “А як же ти впізнаєш тих, хто ще не прийшов з-посеред твоєї громади, о Посланець Аллаха?” Сказав Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха): “Уяви собі людину, яка має коня з білою плямою на чолі та помітками на ногах, хіба не впізнає вона його поміж табуна чорних коней?” Сподвижники відповіли: “Звичайно ж упізнає, о Посланець Аллаха!” Тоді Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: “Так само обличчя, руки та ноги наших братів будуть випромінювати світло від слідів омовіння. Я прийду раніше і чекатиму їх біля своєї водойми”¹.

Я благаю Всевишнього Аллаха, щоб зробив нас послідовниками його (мир йому і благословення Аллаха) шляху і тими, хто братиме знання з його Сунни, а також молю Аллаха, щоб об’єднав нас із Пророком (мир йому і благословення Аллаха) в Садах Едему і щоб винагородив його. Мир та благословення Всевишнього Аллаха нашому Пророку Мухаммаду, його сім’ї та всім його сподвижникам.

¹ Муслім.

*Абд аль-Малік ібн Мухаммад
ібн Абд ар-Рахман аль-Касим*

Візит

Ми повернемося в прадавні часи, перегорнемо сторінки минулого, прочитаємо і поміркуємо над їх рядками. Ми відвідаємо Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) в його будинку, за допомогою слів та букв. Ми увійдемо до його оселі, уявимо його собі, послухаємо його перекази і проживемо лише один день в домі пророцтва. Отримаємо уроки і повчання. Нас осяють його промови і вчинки.

Знання людей збільшилися. Вони стали більше читати, відвідуючи схід і захід за допомогою книг і фільмів. Але, з точки зору шаріату, набагато важливіше відвідати будинок Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха).

Ми подивимося на нього (мир йому і благословення Аллаха), намагаючись втілити в життя те, що побачимо і про що дізнаємося. Через невеликий обсяг книги, ми розглянемо лише певні питання з його (мир йому і благословення Аллаха) життя, які ми маємо виховувати в собі та втілювати у своє життя.

Мій брате-мусульманин!

Ми повернемося в ті роки не для того, щоб шукати щось приховане від нас. Навпаки, ми наблизимось до Аллаха за допомогою читання життєпису Пророка Мухаммад (мир йому і благословення Аллаха), слідування його Сунні та його шляху. Ми підкоримося наказу Всевишнього Аллаха – любити Його благородного Посланця. І однією з найважливіших ознак любові до нього (мир йому і благословення Аллаха) є

підкорення в тому, що він нам наказав, і утримання від того, що він нам заборонив.

Всевишній Аллах зробив Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) прикладом для наслідування і сказав про обов'язок коритися його наказу:

Скажи: “Якщо ви любите Аллаха, то йдіть за мною, і Аллах любитиме вас та простить вам гріхи ваші”. Аллах - Прощаючий, Милосердний! (Коран, 3:31)

Всевишній Аллах також сказав:

“Посланець Аллаха - прекрасний приклад для вас, для тих, хто сподівається на Аллаха, Останній День і часто згадує Аллаха!” (Коран, 33:21)

Всевишній Аллах згадав в Священному Корані про підкорення Посланцю Аллаха і слідуванню йому близько сорока разів. Раби Аллаха не досягнуть щастя та успіху у вічному житті, якщо не будуть слідувати за Його Посланцем (мир йому і благословення Аллаха).

“А того, хто чинитиме опір Аллаху та Його Посланцю і буде порушувати його обмеження, Він введе до вогню, і той буде там довіку. Чекає на нього ганебна кара!” (Коран, 4:14)

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) згадав, що любов до нього є однією з причин досягнення солодкості віри. Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Солодкість віри відчує той, хто вирізняється трьома якостями: хто любить Аллаха і Його Посланця більше, за все»².

² Бухарі, Муслім.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Клянуся Тим, в Чий Руці душа моя, жоден з вас не увірує доти, доки не стане любити мене більше за батьків своїх та дітей своїх»³.

Життєвий шлях Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) - неповторний. З нього ми беремо знання і йому слідуємо.

---

³ Муслім.

Подорож

Подорож до оселі Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), спостереження деталей його життя і стосунків, вкрай захоплює і заслуговує винагороди Аллаха. Воістину, у цьому полягає урок і повчання, життєвий шлях, приклад і слідування. Ця подорож пролягає крізь книги та перекази від сподвижників Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха). Не дозволяється вирушати у подорож ані до могил, ані до будинку Посланця (мир йому і благословення Аллаха) і ані до чогось іншого, окрім як до трьох мечетей: Забороненої мечеті в Мецці, мечеті Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) в Медині і мечеті аль-Акса в аль-Кудсі (Єрусалим).

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Не дозволено здійснювати подорож, окрім як до трьох мечетей: мечеті аль-Харам, ось до цієї моєї мечеті і до мечеті аль-Акса»⁴.

Ми маємо коритися наказу Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) і не здійснювати подорож з метою поклоніння кудись, окрім цих трьох мечетей.

Всевишній Аллах сказав: **“Тож візьміть те, що дав вам Посланець, та не чіпайте того, що він заборонив вам.”** (Коран, 59:7)

Також ми не шукаємо наближення до Аллаха за допомогою історичних місць, в яких був Пророк (мир йому і благословення Аллаха). Ібн Ваддах (хай помилує його Аллах) сказав: «Умар ібн аль-Хаттаб (хай буде вдоволений ним Аллах) наказав зрубати дерево, під яким присягнули Пророку (мир

⁴ Аль-Бухарі, Муслім.

йому і благословення Аллаха). І його зрубили, адже люди почали приходити до нього для того, щоб звершити під ним молитву. Він (хай буде вдоволений ним Аллах) хвилювався, що таким чином вони потраплять у спокусу»⁵.

Шейх аль-Іслам Ібн Таймія (хай помилує його Аллах), сказав про печеру Хіра: «До початку пророчої місії Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) займався в ній справами благочестя. В ній же йому було зіслане перше одкровення. Однак з того часу Пророк (мир йому і благословення Аллаха) не піднімався туди знову: ані він, ані його сподвижники не наближалися до неї. Під час свого пророцтва в Мецці, більше десяти років, він не відвідував її і не підіймався до неї. А також цього не робили віруючі, які були разом з ним в Мецці. Після переселення Пророк (мир йому і благословення Аллаха) відвідував Мекку багато разів: для виконання умри, в Худейбії, в рік відкриття Мекки. Тоді він (мир йому і благословення Аллаха) залишився там близько двадцяти днів, а також в умрі аль-Джаран. І, незважаючи на це, він не приходив до печери Хіра і не відвідував її»⁶.

Ось ми дивимося на пророче місто – Медину. Перед нами постає його найвища особливість – гора Ухūd, про яку сказав Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха): «Ця гора любить нас, а ми любимо її»⁷.

Не дивно, що дім Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) - невелике та скромне житло. Адже, воістину, Пророк (мир йому і благословення Аллаха) був найбільш аскетичною людиною в мирському житті і задовольнявся найменшим. Він

⁵ Аль-Бухарі, Муслім.

⁶ «Маджму аль-Фатава», 27/251.

⁷ Аль-Бухарі, Муслім.

(мир йому і благословення Аллаха) не звертав уваги на його спокуси, багатства та оздоблення. Навпаки: «Відрадою очей його була зроблена молитва»⁸.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав про мирське життя: “Що мені цей світ? В ньому я схожий на вершника, котрий вдень зупиняється відпочити під тінню дерева, а потім від’їжджає, покидаючи його”⁹.

Ми наближаємось до оселі Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), прискорюючи кроки, прямуючи дорогами Медіни. І ось ми бачимо кімнати дружин Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), збудовані з пальмових гілок та глини, а деякі – зі скельового каміння. Однак всі їх стріхи – із пальмових віток.

Аль-Хасан аль-Басрі говорив: “В часи правління Усмана ібн Аффана (хай буде вдоволений ним Аллах), я заходив до будинків дружин Пророк (мир йому і благословення Аллаха) і міг дотягнутися до стріх рукою”¹⁰.

Дійсно, ця оселя скромна, її кімнати маленькі, але наповнені вірою та покірністю, пророцтвом та посланням!

⁸ Ан-Насаї.

⁹ Ат-Тірмізі.

¹⁰ “Ат-Табакат аль-Кубра”, Ібн Сад 1/499,500. Див. “Ас-Сіра ан-Набавія”, Ібн Касір, 2/274.

Якості Пророк (мир йому і благословення Аллаха)

І ось ми наближаємось до оселі пророцтва та стукаємо у двері, питаючи дозволу увійти... Нехай наша уява попрямує до тих, хто бачив Пророк (мир йому і благословення Аллаха) і описав його так, неначе ми бачимо його перед собою.

Повідомляється, що аль-Бара (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Поміж всіх людей найприємніше обличчя було у Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), який вирізнявся найкращою моральністю і не був ані високим, ані низьким на зріст"¹¹.

Переказують, що аль-Бара (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) був середнього зросту, плечі його були широкими, а волосся сягало мочка вуха. Одного разу я побачив його в одязі червоного кольору. Я не бачив нікого більш приємної зовнішності, аніж він (мир йому і благословення Аллаха)"¹².

Повідомляють, що Ісхак ібн ас-Субейі (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Якось один чоловік запитав аль-Бара ібн Азіба: "Чи було обличчя Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) схожим на меч? Той сказав: "Ні, навпаки, воно було схоже на повний місяць"¹³.

Переказують, що Анас ібн Малік (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Я ніколи не торкався шовку чи парчі, котрі були б лагіднішими за руки Пророк (мир йому і благословення

¹¹ Аль-Бухарі.

¹² Аль-Бухарі.

¹³ Аль-Бухарі.

Аллаха); і ніколи я не відчував приємніших пахощів, аніж ті, які йшли від Пророк (мир йому і благословення Аллаха)”¹⁴.

Однією з його (мир йому і благословення Аллаха) рис була сором'язливість. Повідомляється, що Абу Саїд аль-Худрі (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: “Пророк (мир йому і благословення Аллаха) був сором'язливіший за наречену, яка сиділа за занавіскою. А якщо він бачив те, що йому не подобалось, то ми розуміли це з виразу його обличчя”¹⁵.

Воістину, це лише деякі риси характеру, моральності та зовнішності Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха).

Всевишній Аллах зробив доскональною моральність та зовнішність Свого Посланця, нехай стане мій батько та матір викупом за нього (мир йому і благословення Аллаха).

---

¹⁴ Аль-Бухарі, Муслім.

¹⁵ Аль-Бухарі.

Мова Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха)

Ми вже побачили Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) і деякі його якості. А тепер поглянемо на його мову та спілкування. Які ж вони? Яка їхня манера? Ми послухаємо про них перш, ніж поговоримо.

Повідомляється, що Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: “Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) ніколи не поспішав, коли говорив, так, як квапиться ви. Навпаки, говорив він ясно, слово за словом. І люди, які сиділи поруч, запам’ятовували все сказане”¹⁶.

Пророк (мир йому і благословення Аллаха) був тихим, м’яким і любив, щоб мова його була зрозумілою.

Він (мир йому і благословення Аллаха) піклувався про свою громаду, враховуючи різницю між людьми та рівень їх розуміння. Через це він був лагідним та терплячим.

Повідомляється, що Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: “Мова посланця Аллаха була розбірливою і розумів її кожен, хто слухав”¹⁷.

Тож поміркуй над лагідністю Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), його великодушністю та привітливостю. Він (мир йому і благословення Аллаха) повторював свої слова для того, аби вони були зрозумілими.

¹⁶ Абу Дауд.

¹⁷ Абу Дауд.

Повідомляється, що Анас ібн Малік (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: “Коли Пророк, (мир йому і благословення Аллаха) щось говорив людям, то, зазвичай, повторював це тричі, аби слухачі гарно зрозуміли його”¹⁸.

Він (мир йому і благословення Аллаха) чемно поводився з людьми, заспокоюючи їхні серця так, що деяких проймав шанобливий страх.

Повідомляється, що Ібн Масуд (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: “Якось до Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) прийшов один чоловік і почав говорити з ним, і жижки його почали тремтіти, на що Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав йому: “Заспокойся, я ж не цар. Я лише син жінки, яка їла засушене м’ясо”¹⁹.

---

¹⁸ Аль-Бухарі.

¹⁹ Ібн Маджаг.

Вдова

Нам дозволили увійти і сісти в домі Пророка цієї умми (*громади*) (мир йому і благословення Аллаха), аби ми змогли поглянути на нього. Сподвижники Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) розповіли нам про побут цієї оселі: приладдя, меблі тощо.

Ми знаємо, що не варто зазирати до чужої оселі. Але для того, аби взяти для себе приклад, ми подивимось на деякі речі.

Воістину, основою цієї оселі є правда, а її вершина - віра. Хіба не бачиш ти, що на її стінах відсутні зображення, того, в чому є душа, які сьогодні чіпляють багато людей? Адже Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Ангели не заходять в той дім, де є собака чи зображення (*того, в чому є душа*)"²⁰.

Далі зверни увагу на те, чим користувався Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) у повсякденному житті.

Повідомляється, що Сабіт (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Анас ібн Малік (хай буде вдоволений ним Аллах) показав нам велику дерев'яну чашу с металевими полосами і сказав: "Сабіте, це - чаша Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха)"²¹.

Він (мир йому і благословення Аллаха) пив з неї воду, набіз²², мед та молоко.

²⁰ Аль-Бухарі.

²¹ Ат-Тірмізі.

²² Ібн Хаджар у "Фатх аль-Барі" сказав: "Згаданий в хадісі набіз – це вода, в яку додали фініки, аби підсолодити її".

Повідомляється, що Анас (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), коли пив воду, робив три вдихи і три видихи"²³.

Мається на увазі, відривався від кухля та дихав в сторону нього. Він (мир йому і благословення Аллаха) заборонив дихати в кухоль чи дмухати в нього²⁴.

Стосовно ж кольчуги, яку Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) одягав під час своїх воєн та битв в тяжкі дні, то, можливо, її немає зараз в його оселі, адже він (мир йому і благословення Аллаха) залишив її під заставу юдею за тридцять *саа*²⁵ зерна. Як сказала про це Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах).

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) помер, а його кольчуга так залишилась у юдея²⁶.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) не приходив раптово та несподівано до своєї сім'ї. Однак, коли він (мир йому і благословення Аллаха) входив до них, вони про це знали. Далі він (мир йому і благословення Аллаха) вітався із ними²⁷.

Маєш поміркувати над хадісом Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), який сказав: "*Туба (блаженство)* тому, хто став на шлях Ісламу, чий наділ був достатнім і задовольнявся він найменшим"²⁸.

²³ Аль-Бухарі, Муслім.

²⁴ Ат-Тірмізі.

²⁵ *Саа* – міра об'єму.

²⁶ Аль-Бухарі, Муслім.

²⁷ "Зад аль-Маад" 2/381.

²⁸ Ат-Тірмізі.

Тож послухай і уважно поміркуй над іншими великим хадісом:
"Той із вас, хто прокинувся зранку в безпеці за себе і свою сім'ю, в доброму здоров'ї і з достатнім прожитком на один день, то, можна сказати, що йому був дарований увесь світ".

Родичі

Пророк (мир йому і благословення Аллаха) постійно підтримував родинний зв'язок. Цих прикладів настільки багато, що ми не зможемо їх всі згадати в нашій розповіді. Пророк (мир йому і благословення Аллаха) - найкращий серед людей. Навіть невірні курайшити, ще до посланницької місії, називали його "правдивим" та "гідним довіри".

Хадіджа (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала Посланцю Аллах (мир йому і благословення Аллаха): "Воістину, ти підтримуєш родинні зв'язки і роздаєш милостину".

Ось Пророк (мир йому і благословення Аллаха) виконує один із найважливіших обов'язків – провідує свою матір, яка померла, коли йому було сім років.

Абу Хурейра (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Одного разу Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) провідав могилу своєї матері і заплакав, і заплакали ті, хто був поруч. Тоді він сказав: "Я попрохав Господа свого, щоб дозволив Він мені просити прощення для неї, і не дозволив Він мені цього. Я попросив Його дозволу навідувати її могилу, і він дозволив мені. Тож навідуйте могили, адже вони, воістину, нагадують про смерть"²⁹.

Тож поміркуй над любов'ю Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) до рідних – над його прагненням закликати їх і наставити на прямий шлях, врятувати їх від вогню.

²⁹ Муслім.

Повідомляється, що Абу Хурейра (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Після того, як був зісланий аят, в якому сказано: **"Застерігай своїх найближчих родичів..."**, (Коран, 26:214) - Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) покликав до себе курайшитів, а коли ті зібрались, він звернувся до всіх зібраних разом, і до кожного окремо. Він сказав: "О плем'я Каб ібн Люей, рятуйтеся від вогню! О плем'я Мурра ібн Каб, рятуйтеся від вогню! О плем'я Абд Манаф, рятуйтеся від вогню! О плем'я Гашим, рятуйтеся від вогню! О плем'я Абд аль-Мутталіб, рятуйтеся від вогню! О Фатіма, рятуйся від вогню! Воістину, я жодним чином не зможу захисти вас від кари Аллаха, однак єднає мене з вами кровна спорідненість, і я обов'язково підтримуватиму її й надалі"³⁰.

Улюблений Пророк (мир йому і благословення Аллаха) не втомлювався закликати свого дядька Абу Таліба. Він закликав його раз за разом, доти, доки не прийшов до нього, коли Абу Таліб вже був близьким до смерті. Поруч з ним знаходились Абу Джагль ібн Гішам і Абд Аллах ібн Абу Умайя ібн аль-Мугіра. Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав Абу Талібу: "Дядю, скажи слова "Немає бога, гідного поклоніння, крім Аллаха", завдяки чому я зможу свідчити за тебе перед Аллахом!" Почувши це, Абу Джагль та Абд Аллах ібн Умайя скликнули:" О Абу Таліб, невже відступиш ти від релігії Абд аль-Мутталіба?!" І після цього Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) продовжував пропонувати йому сказати ці слова, а ті повторювали своє. Зрештою Абу Таліб не вимовив ці свої слова, а підтвердив, що не відступить від релігії Абд аль-Мутталіба, відмовившись сказати: "Немає бога, гідного поклоніння, крім Аллаха". Тоді Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) вигукнув: "Стосовно ж мене, то клянусь Аллахом, я обов'язково проситиму прощення

³⁰ Муслім.

для тебе, доки не буде заборонено мені це робити!” І тоді Аллах Всевишній зіслав аят, де сказано: **“Пророку й тим, які увірували, не годиться просити прощення для багатобожників, навіть якщо вони їх родичі - після того, як їм стало зрозуміло, що ті опиняться в пеклі”** (Коран, 9:113).
І зіслав: **“Воістину, ти не зможеш вказати прямий шлях тим, кого любиш...”** (Коран, 28:56)³¹

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) продовжував закликати його за життя, а також в останні миті, перед смертю. Далі, прохав для нього прощення, виконуючи свою обіцянку, виявляючи ласкавість та любов до нього, доки Всевишній Аллах не зіслав вищезгаданий аят. Пророк (мир йому і благословення Аллаха) підкорився Господу своєму і припинив звертатися із проханням до Аллаха за багатобожників зі свого роду.

Це - найвизначніший приклад милості щодо умми, а також приклад дружби до віруючих та непричетності до невірних, навіть якщо вони – найближчі кровні родичі.

***Прийшов до нас Пророк в час розпачу,
Після періоду, коли не було посланців,
Коли ідолам на землі вклонялися.
Він став світилом Прямого шляху, випромінюючим –
Сяє, наче блиск меча сяючого.
Застеріг нас від Вогню та потішив звісткою про Рай,
Навчив нас Ісламу і Аллаха ми величаємо!***

³¹ Аль-Бухарі, Муслім, Ахмад.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) в своїй оселі

Оселя людини – справжній критерій, який засвідчує про її вдачу та повноту вихованості, щирість характеру та доброзичливість.

Оселя знаходиться за огорожею зі стін та кімнат. Жоден із сторонніх людей не бачить її. В оселі людина наказує слугі та дружині. Скромність людини – справжня: не прикрашена та щира. Господар своєї оселі наказує і забороняє, а всі, хто знаходяться під його владою – підкорюються.

Тож поміркуй над ступенем Пророка цієї умми (мир йому і благословення Аллаха): про його (мир йому і благословення Аллаха) принципи та якості. Яким він був у себе вдома?

Якось Аїшу (хай буде вдоволений нею Аллах) запитали: "Чим займався Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) вдома?" Вона сказала: "Він був звичайною людиною: зашивав свій одяг, доїв вівцю і сам собі служив"³².

Воістину, він (мир йому і благословення Аллаха) був прикладом скромності.

Воістину, він (мир йому і благословення Аллаха) завжди був готовий допомогти. Лише найкращий із синів Адама здатний на це.

³² Ахмад, Ат-Тірмізі.

В такому благословенному домі, з якого поширилось світло цієї релігії, він (мир йому і благословення Аллаха) іноді не знаходив того, що могло б наповнити його шлунок.

Згадуючи положення Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), Ан-Нуман ібн Башир (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Воістину, я бачив, як ваш Пророк (мир йому і благословення Аллаха) іноді не міг знайти навіть поганих фініків, щоб наїстися ними"³³.

Повідомляється, що Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: "Ми – сім'я Мухаммад (мир йому і благословення Аллаха) - часом не розводили багаття (для приготування їжі) на протязі місяця, і нашою їжею були тільки фініки та вода"³⁴.

Не існувало нічого, що б відволікало Пророк (мир йому і благословення Аллаха) від справ поклоніння та послуху Всевишньому Аллаху... і коли він чув: "Поспішайте на молитву! Поспішайте до успіху!" він, не гаячи часу, відповідав на заклик, залишаючи мирське життя позаду".

Передається від аль-Асвада (хай буде вдоволений ним Аллах): "Я запитав Аїшу, (хай буде вдоволений нею Аллах): чим займався Пророк (мир йому і благословення Аллаха), перебуваючи вдома? Вона відповіла: "Він робив все, що було необхідним для сім'ї, а коли чув заклик на молитву, то виходив до мечеті"³⁵.

Не відомо, щоб Пророк (мир йому і благословення Аллаха) звершував обов'язкову молитву вдома – тільки під час своєї

³³ Муслім.

³⁴ Аль-Бухарі.

³⁵ Муслім.

хвороби, коли посилилася лихоманка, і йому було тяжко йти до мечеті. Це трапилось в часи хвороби, від якої він помер.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) був милостивим і співчутливим щодо своєї громади, однак, разом з тим, він був грубим із тими, хто залишав колективну молитву. Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Бувало так, що я волів наказати зібрати дров, потім закликати людей до молитви, потім наказати комусь очолити молитву, а потім постати перед тими людьми, які на молитву не з'явились, і спалити їх домівки вщент!"³⁶.

Все це вказує на важливість колективної молитви (спільної молитви в мечеті з імамом) і її високе положення.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Той, хто почув заклик на обов'язкову молитву і не відповів на нього³⁷ без поважної на те причини, то він не здійснив молитву"³⁸.

Поважною причиною може бути тільки страх чи хвороба.

Тож де ж сьогодні ті, хто моляться? Вони поруч зі своїми дружинами, покинули мечеті... Де ж поважні причини? Де ж страх чи хвороба?

³⁶ Аль-Бухарі, Муслім.

³⁷ Тобто, не прийшов до мечеті аби здійснити колективну молитву.

³⁸ Ібн Маджаг, Ібн Хіббан.

Керівництво Пророк (мир йому і благословення Аллаха) та риси його характеру

Вчинки людини і все, ще вона робить, є доказом її розуму та ключем до пізнання її серця.

Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах)? матір правовірних, дочка Абу Бакра ас-Сиддіка (хай буде вдоволений ним Аллах), найкраща з тих, хто знав моральність Пророк (мир йому і благословення Аллаха) та найбільш точно описала його (мир йому і благословення Аллаха) ступінь. Вона була близькою до нього: в години сну та праці, в часи хвороби та здоров'я, в часи гніву та вдоволення.

Матір правовірних Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: "Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) не говорив непристойних слів і не дозволяв, щоб в його присутності говорили таке. Він не був одним із базарних крикунів. Він ніколи не відповідав на поганий вчинок злом. Навпаки, вибачав його і надалі навіть про це не згадував"³⁹.

Такою була вдача Пророка умми (мир йому і благословення Аллаха): дароване йому милосердя - найважливіша милість.

Описуючи нам деякі риси характеру Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) його онук аль-Хусейн (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Я запитав свого батька (Алі ібн Абу Таліба ((хай буде вдоволений ним Аллах)) про поведінку Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) на зібраннях.

³⁹ Ахмад.

Той відповів: "Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) був завжди радісним та легким у спілкуванні. Він був лагідним, не говорив грубо, і його серце не було кам'яним. Він ніколи не кричав, коли розмовляв, ніколи не був грубим та не говорив непристойних слів. Ніколи він не шукав недоліків в людині. Нікого ніколи не перехвалював та ніколи не виходив за межі дозволеного в жартах, він не був скнарою, і не давав людям сумувати, ніколи не давав обіцянок. Він остерігався трьох речей: суперечок, безглуздих слів і того, що його не стосувалось, і забороняв це людям. Він нікого не ображав та не принижував, ніколи не відхиляв прохань. Говорив тільки те, за що можна отримати нагороду (*саваб*).

Коли він говорив, то присутні схиляли голови, неначе на них сиділи птахи. Інші люди починали говорити тільки тоді, коли він закінчував. В його присутності вони ні про що не сперечались. Коли хтось з ним говорив, інші мовчали та слухали, поки він не закінчить. До слів кожної людини він ставився так, наче та говорила першою. Коли хтось сміявся з чогось, то він теж приєднувався. Дивувався тому, що викликало подив у людей. Він виявляв терплячість до грубощів та непристойних питань від мандрівників. Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) говорив: "Коли ви бачите нужденну людину, то допоможіть їй".

Якщо хтось хвалив через свою вдячність, то він мовчав. Він нікого не перебивав, коли той говорив, і не починав розмову, поки не закінчать. Якщо ж хтось переступав межі дозволеного, то він його зупиняв або ж вставляв та йшов (для того, щоб людина припинила)"⁴⁰.

⁴⁰ Ат-Тірмізі.

Тож поміркуй над рисами та характером Пророка цієї єдиної умми (мир йому і благословення Аллаха). Міцно за них тримайся. Намагайся втілити їх в собі. Воістину, у всьому цьому є велике добро.

Прикладом його керівництва було те, що він (мир йому і благословення Аллаха) навчав своїх співрозмовників питанням релігії. Він (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Той, хто помер, звертаючись із закликом до когось, окрім Аллаха, увійде до Пекла"⁴¹.

Також він (мир йому і благословення Аллаха) сказав : "Мусульманин - це той, хто не чинить іншим мусульманам шкоди ані своїми словами, ані своїми руками. Мугаджиром є той, хто припинив скоювати заборонене Аллахом"⁴².

А також: "Сповіді ж добру звістку тим, хто йде у темряві до мечеті, що на них чекатиме ідеальне світло в День Воскресіння"⁴³.

Одним із його (мир йому і благословення Аллаха) висловлювань було: "Борітеся з багатобожниками своїм майном, своїми душами та словами"⁴⁴.

Переказується, що він (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Воістину, людина може промовити слово, не надаючи йому жодного значення, але через нього її буде кинуте до вогню (Пекла) на відстані, подібній відстані між заходом та сходом"⁴⁵.

⁴¹ Аль-Бухарі.

⁴² Аль-Бухарі, Муслім.

⁴³ Ат-Тірмізі, Абу Дауд.

⁴⁴ Абу Дауд.

⁴⁵ Аль-Бухарі, Муслім.

Також Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Я був відправлений не для того, щоб проклинати – я відправлений, як милість"⁴⁶.

Повідомляється, що Умар (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Не звеличуйте мене так, як зробили це християни з Ісою, сином Мар'ям..."⁴⁷.

Надмірне звеличення - це перебільшення у похвалі.

Повідомляється, що Джундуб (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Я чув як Пророк (мир йому і благословення Аллаха) за п'ять днів до своєї смерті сказав: "Я чистий перед Аллахом - жоден з вас не є моїм улюбленим другом. Адже Всевишній Аллаха обрав мене улюбленим другом, як і обрав він Ібрагіма Своїм улюбленим другом. Якби я обрав когось із моєї громади для себе улюбленим другом, то це був би Абу Бакр! О, так! Ті, які жили до вас, перетворили могили своїх пророків та праведників на мечеті. О, ні! Не перетворюйте могили на мечеті! Я забороняю вам це!"⁴⁸.

Виходячи з даного хадісу, не дозволяється звершувати молитву в мечеті, де є могила.

Доньки Пророка (мир йому і благословення Аллаха)

В епоху доісламського невігластва народження дівчинки було чорним днем в житті батьків, цілої родини і навіть племені.

⁴⁶ Муслім

⁴⁷ Аль-Бухарі, Муслім.

⁴⁸ Муслім.

Виходом із цієї ситуації для того суспільства, переймаючись через сором та ганьбу, було поховання живцем.

Таке поховання живцем творили найогиднішим, жорстоким чином, в якому не було місця милосердю та любові.

Закопували дівчинку живцем. Серед людей були ті, хто коїли цей злочин витончено. Також були ті, які лишали дівчинку до досягнення шестирічного віку, далі говорили матері: "Прикрась та одягни її, щоб я відвів її до подруг", а яма в пустелі для дівчинки була вже вирита. Коли ж він підводив її до цієї ями, то казав: "Поглянь в неї", а потім штовхав туди і із лютістю та жорстокістю починав закидувати її піском.

В середовище невігласького суспільства прийшов Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) з великою релігією, яка поважає жінку як матір, дружину, дочку, сестру, тітку.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) любив та поважав своїх доньок. Коли його дочка Фатіма (хай буде вдоволений нею Аллах) навідувалась до нього, він підіймався, брав її руку, цілував та саджав поряд з собою. І коли він (мир йому і благословення Аллаха) навідувався до неї - вона вставала і брала його за руку, цілувала та саджала на своє місце⁴⁹.

Пророк (мир йому і благословення Аллаха) любив та поважав своїх дочок, виявляв до них терпіння та переймався за Умм Кульсум і Рукайю, коли вони розлучились із Утбой та Утейбой, синами Абу Лягаба. Після того, як Аллах зіслав про нього аят: **"Нехай згинуть руки Абу Лягаба й він сам"** (111:1)

⁴⁹ Абу Дауд, Ат-Тірмізі, ан-Насаї.

Коли Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) відмовився залишити свій заклик, курайшити почали погрожувати йому. Це тривало доти, доки доньки його не розлучились.

Однак Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) виявив терпіння, стійкість та непохитність в призиві до цієї релігії.

Одним з прикладів привітності та щирості щодо своїх доньок є повідомлення від Аїши (хай буде вдоволений нею Аллах): "Дружини Пророка (мир йому і благословення Аллаха) знаходились біля нього. Всі до єдиної – він жодну не обділив увагою. І ось, підходить Фатіма, йдучи так само, як ходив Посланець Аллаха. Побачивши її, він привітався і сказав: "Ласкаво прошу, донечко моя!" Далі посадив справа чи зліва від себе"⁵⁰.

Візити Пророка (мир йому і благословення Аллаха) до своїх доньок є прикладом його доброзичливості, любові та турботи про них.

Повідомляється, що Алі (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав:

"Фатіма жалілась на те, що її руки страждають від жорен, а до Пророка (мир йому і благословення Аллаха) щойно прибули полоненні. І ось вона відправилась, але не застала його. Однак зустрілась із Аїшою і повідомила їй про це. Коли ж Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) повернувся, Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) сповістила про візит Фатіми. Тоді Пророк (мир йому і благословення Аллаха) і зайшов до

⁵⁰ Муслім.

нас, а ми вже полягали, і тому почали вставати, однак він (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Лежіть, як і лежали!" І присів поміж нас, так, що я відчув прохолоду його ніг грудьми. Дали він промовив: "Хочете я навчу вас кращому, аніж те, про що ви просили? Коли будете лягати - звеличуйте Аллаха (*Аллагу Акбар*) тридцять чотири рази, славте Його (*Субханаллаг*) тридцять три рази і вихваляйте Його (*Альхамдуліллаг*) тридцять три рази. Це для вас краще, аніж слуга"⁵¹.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) є прикладом для нас в його терпінні та полишенні скорботи. Адже всі сини його померли ще в дитинстві. А після його смерті залишилась тільки Фатіма (хай буде вдоволений нею Аллах). Не дивлячись на це, він (мир йому і благословення Аллаха) не бив себе по щоках, не рвав на собі одяг, не влаштовував частувань та наметів для висловлення співчуттів. Навпаки, він був терплячим, сподівався на нагороду і був задоволений передвизначенням Аллаха.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) залишав нам великий заповіт – хадіси. В них – вітха для засмучених.

Прикладом цих хадісів є слова Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха): "Воістину, ми належимо Аллаху і до Нього повернемось! О Аллах, нагороди мене в моїх печалях та дай мені, натомість, краще"⁵².

Всевишній Аллах зробив слова: "Воістину, ми належимо Аллаху і до Нього повернемось!" притулком та захистом для тих, з ким трапилася біда. За ці слова Він щедро винагородить терплячих та втішить їх радісною звісткою від Нього.

⁵¹ Аль-Бухарі.

⁵² Муслім.

“Воістину, терплячих винагородять сповна, без відплати”
(Коран, 39:10)

Ставлення до жінок

В маленькій родині жінку оберігають, адже вона є втіхою та розрадою.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Все мирське життя - благо, а найкраще з благ - праведна дружина"⁵³.

Прикладом чудової вдачі та доброго ставлення Пророк (мир йому і благословення Аллаха) є його звернення до матері правовірних в пестливій формі та повідомлення доброї звістки, від якої серце злітає до небес!

Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: "Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "О Аїш, ось Джібріль передає тобі вітання"⁵⁴.

А ось Пророк умми (мир йому і благословення Аллаха) - її найкращий представник, який мав шляхетну моральність та високе становище, і був взірцевим прикладом чудового ставлення та лагідності. Він (мир йому і благословення Аллаха) намагався приділити увагу почуттям своєї дружини. Кожна дівчина та жінка любить бути насолодою для очей свого чоловіка.

Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: "Часто бувало, що під час місячних я пила, а потім передавала чашу Пророку (мир йому і благословення Аллаха). Він же торкався вустами місця, якого торкались мої уста, і пив. І часто бувало так, що в період місячних я кусала шматок м'яса, яке було на кісточці, а потім передавала кістку Пророку (мир йому і благословення

⁵³ «Сахіх аль-Джамі ас-Сагир».

⁵⁴ Муслім.

Аллаха) і він теж торкався вустами (кусав) те місце, якого торкались мої уста”⁵⁵.

Пророк (мир йому і благословення Аллаха) не причетний до фальшивих звинувачень лицемірів та неправдивих свідчень сходознавців. Навпаки, Пророк (мир йому і благословення Аллаха) завжди шукав найкращі та найлегші шляхи сімейної дружби та стосунків.

Повідомляється, що Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: ”Бувало так, що Пророк (мир йому і благословення Аллаха) цілував одну зі свої дружин, а потім відправлявся на молитву, не роблячи після цього омовіння”⁵⁶.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) в багатьох випадках пояснював високе положення, яке займала в його очах жінка. Відповідаючи на запитання Амра ібн аль-Аса (хай буде вдоволений ним Аллах), він (мир йому і благословення Аллаха) навчив його тому, що кохання до жінки не має соромити справжнього прямого та зрілого чоловіка.

Повідомляється, що Амр ібн аль-Ас (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав Посланцю Аллах (мир йому і благословення Аллаха): ”Хто серед людей тобі наймиліший?” Він (мир йому і благословення Аллаха) відповів: “Аїша”⁵⁷.

Той, хто бажає знайти в своєму житті подружнє щастя, хай поміркує над хадісом матері правовірних (хай буде вдоволений нею Аллах).

⁵⁵ Муслім.

⁵⁶ Абу Дауд, Ат-Тірмізі.

⁵⁷ Аль-Бухарі, Муслім.

Повідомляється, що Аїша (хай буде вдоволеній нею Аллах) сказала: "Бувало так, що я і Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) купалися, черпаючи воду із однієї посудини"⁵⁸.

Пророк цієї умми (мир йому і благословення Аллаха) не полишав жодного слушного моменту, аби порадувати свою дружину та зробити її щасливою.

Аїша (хай буде вдоволеній нею Аллах) сказала: "Якось я супроводжувала Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) під час одного із походів. Тоді я була ще зовсім дівчинкою. Раптом, Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) наказав своїм супутникам: "Йдіть вперед,- і вони пішли вперед, а мені сказав: "Нумо, біжімо, хто швидше! Я побігла з ним навипередки і обігнала його. Декілька років потому, коли я знову направились в похід із Посланцем Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), він наказав супутникам, як минулого разу: "Йдіть вперед!" - а сам звернувся до мене: "Нумо, біжімо, хто швидше!" За цей час, я встигла забути про той минулий раз, подорослішала, поважчала. Я побігла і Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), звичайно ж, випередив мене. А далі він розсміявся і сказав: "Це тобі за той раз, коли ти випередила"⁵⁹.

Воістину, в такому тонкому жарті криється величезна турбота. Він (мир йому і благословення Аллаха) наказав своїм супутникам, щоб ті йшли вперед, для того, аби позмагатися зі своєю дружиною і порадувати її серце. Потім він (мир йому і

⁵⁸ Аль-Бухарі.

⁵⁹ Ахмад.

благословення Аллаха) нагадав їй про минулий та нинішній жарт, кажучи: «Це тобі за той раз!»

Той, хто глибше поміркує, здивується вчинку Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха): шляхетний Пророк, побідоносний полководець, син курайшитів із роду Гашима, повертається переможцем разом із караваном, очолює велике військо. І, разом з цим, він (мир йому і благословення Аллаха) – люблячий чоловік, м'який і лагідний щодо своїх дружин – матерів правовірних.

Ані командування військом, ані довгий шлях, ані перемога в битві не змусили його (мир йому і благословення Аллаха) забути про те, що поряд з ним - його слабкі жінки, які потребують його уваги та піклування.

Наводить Аль-Бухарі, що коли Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) повертався після бою в Хайбарі, він одружився на Сафії бінт Хуей (хай буде вдоволений нею Аллах). Коли він (мир йому і благословення Аллаха) сідав поруч зі своїм верблюдом, то підставляв Сафії (хай буде вдоволений нею Аллах) своє коліно, щоб вона ставала на нього та забиралася на верблюда.

Це зворушливе свідчення вказує на його (мир йому і благословення Аллаха) скромність.

Головнокомандуючий і переможець, Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), навчив свою умму тому, що підставити коліно своїй дружині, виявити щодо неї скромність та допомогти їй не є приниженням гідності та положення.

Однією з його (мир йому і благословення Аллаха) порад своїй уммі були наступні слова: "Гарно ставтеся до жінок"⁶⁰.

---

⁶⁰ Муслім.

Багатоженство

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) був одружений з одинадцятьма жінками, які гідні статусу “матері правовірних”. І після своєї смерті він залишив дев'ятох дружин. О, яке ж високе та гідне положення зайняли ці шляхетні жінки!

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) був одружений з жінкою похилого віку, із вдовою, із розлученою, із слабкою. Єдиною цнотливою жінкою серед них була Аїша (хай буде вдоволений нею Allah).

Він (мир йому і благословення Аллаха) справедливо розподіляв серед них свій час та увагу.

Повідомляється, що Аїша (хай буде вдоволений нею Allah) сказала: “Коли Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) збирався в дорогу, він кидав жереб поміж своїх дружин і брав із собою ту, на яку він випадав. І він (мир йому і благословення Аллаха) виділяв кожній її день та ніч”⁶¹.

Анас ібн Малік (хай буде вдоволений ним Allah) сказав: “У Пророка (мир йому і благословення Аллаха) було дев'ять дружин. Тому, коли він проводив ніч із кожною, розділяючи між ними свій час, то приходив до першої тільки раз на дев'ять днів. Всі вони збирались щочасі в оселі тієї дружини, котру він (мир йому і благословення Аллаха) мав навідати цього разу. Яюсь, коли він (мир йому і благословення Аллаха) був в оселі Аїши, прийшла Зейнаб і він простягнув свою руку до неї, однак

⁶¹ Ат-Тірмізі.

Аїша сказала: "Але ж це Зейнаб!" І Пророк (мир йому і благословення Аллаха) забрав свою руку⁶².

Цей пророчий дїм не був би таким без підтримки та одкровення від Господа, яку було зіслано Його Посланцю (мир йому і благословення Аллаха).

Пророк (мир йому і благословення Аллаха) дякував своєму Господу словами та справами. Він (мир йому і благословення Аллаха) спонукав своїх жінок до справ поклоніння і допомагав їм в цьому, підкоряючись наказу Всевишнього Аллаха.

"Накажи своїй родині звершувати молитву й будь у нїй терплячим. Ми не просимо в тебе надїлу, а Ми самі надїляємо тебе. А порятунок - для богобозливих!" (Коран, 20:132)

Повідомляється, що Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: "Пророк (мир йому і благословення Аллаха) часто молився в той час, коли я спала навпроти нього в його ліжку. Якщо ж він бажав звершити *вітр*, то будив мене, і ми разом виконували цю молитву"⁶³.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) спонукав до бажаної нічної молитви і закликав чоловіка та жінку допомагати в цьому одне одному, навіть якщо це буде звичайне збризкування водою.

Повідомляється, що Абу Хурейра (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Хай помилує Аллах чоловіка, який

⁶² Муслїм.

⁶³ Аль-Бухарї, Муслїм.

прокидається вночі, здійснює молитву, будить свою дружину, а якщо вона лінується вставати, бризкає водою в її обличчя! Хай помилує Аллах жінку, яка прокидається вночі, здійснює молитву, будить свого чоловіка, а якщо він лінується вставати, бризкає водою в його обличчя!”⁶⁴.

Турбота про зовнішній вигляд, який доповнює внутрішню чистоту, є одним із проявів досконалості мусульманина і дотримання ним своєї релігії.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) мав гарне серце та чисте тіло. Він (мир йому і благословення Аллаха) любив *сівак*⁶⁵ та закликав використовувати його.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: “Якби я не обтяжував цим свою умму, то наказав би їй використовувати зубочистку (*сівак*) перед кожною молитвою”⁶⁶.

Повідомляється, що Хузейфа (хай помилує його Аллах) сказав: “Коли Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) прокидався, то чистив рот *сіваком*”⁶⁷.

Повідомляється, що Шурейх ібн Гані сказав: “Якось я запитав Аїшу (хай буде вдоволеній нею Аллах): “Що перш за все робив Пророк (мир йому і благословення Аллаха), заходячи до себе додому?” Вона сказала: “Передовсім він брався за *сівак*”⁶⁸.

⁶⁴ Аль-Бухарі, Муслім.

⁶⁵ *Сівак* – щітка для чищення зубів із гілок та коріння дерева арак. Після розжовування її волокна перетворюються на щітку.

⁶⁶ Ахмад.

⁶⁷ Муслім.

⁶⁸ Муслім.

Що ж може бути кращим за чистоту та підготовку до зустрічі зі своєю сім'єю!

Коли Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) заходив додому, то говорив: "З іменем Аллаха ми увійшли, і з ім'ям Аллаха ми вийшли, на нашого Господа покладаємо надії", потім він (мир йому і благословення Аллаха) вітав свою родину.⁶⁹

То ж роби свою родину щасливою: чистим та охайним зовнішнім виглядом і привітанням. Брате мій, не будь серед тих, хто замінив це на докори та лайку.

---

⁶⁹ Муслім.

Жарти Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха)

Пророк-керівник (мир йому і благословення Аллаха) піклувався про справи своєї громади, армії, воєначальників та сім'ї. Іноді ця турбота виявлялась зісланням одкровення, а іноді – справами поклоніння. Воістину, такі великі справи обтяжили б кожную людину. Однак Пророк Мухаммад (мир йому і благословення Аллаха) віддавав кожному те, що йому належало, ні до кого не виявляв несправедливості і не надавав перевагу жодній людині перед іншою.

Не зважаючи на велику кількість обов'язків та проблем, Пророк (мир йому і благословення Аллаха) залишив в своєму серці місце для дітей.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) жартував та грався із дітьми. Він шукав шлях до їх сердець і любив жартувати з ними.

Повідомляється, що Абу Хурейра (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Одного разу, Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) запитали: "Ти жартуєш із нами?!" - на що він відповів: "Так, однак я не говорю нічого, окрім істини"⁷⁰.

Анас ібн Малік (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Якось Пророк (мир йому і благословення Аллаха) звернувся до нього так: "О, двовухий"⁷¹.

⁷⁰ Ахмад.

⁷¹ Абу Дауд.

Повідомляється, що Анас ібн Малік (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "У Умм Салім був син, якого називали Абу Умейр. Коли Пророк (мир йому і благословення Аллаха) приходив до нього, то жартував із ним. І якось він (мир йому і благословення Аллаха) зайшов до нього пожартувати і побачив його сумним. Тоді він (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Що трапилось? Я бачу Абу Умейра сумним". Посланцю Аллах (мир йому і благословення Аллаха) відповіли: "О Посланець Аллаха, пташка, з якою він грався - померла", і тоді Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), почав кликати його, кажучи: "О Абу Умейр! Що зробила пташка?"⁷².

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) також жартував і з дорослими. Абу Хурейра (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Один чоловік із бедуїнів на ім'я Загір ібн Харам мав неприємну зовнішність, але Пророк (мир йому і благословення Аллаха) любив його. Якось Пророк (мир йому і благословення Аллаха) прийшов до нього, коли той продавав свій товар. Пророк (мир йому і благословення Аллаха) обійняв його ззаду так, щоб той не побачив його обличчя, а Загір сказав: "Відпусти мене! Хто це? Повернувшись, Загір побачив Пророка (мир йому і благословення Аллаха) та пригорнувся спиною до його грудей. А Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав людям: "Хто купить раба?" Натомість Загір сказав: - На мене не буде попиту. Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) заперечив: - Проте для Аллаха ти дорогий"⁷³.

Воістину, ця чудова мораль була результатом його шляхетних та великодушних якостей (мир йому і благословення Аллаха).

⁷² Аль-Бухарі, Муслім.

⁷³ Ахмад.

Жарти Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) мали межі. Аїша (хай буде вдоволений нею Allah) сказала: "Я жодного разу не бачила, щоб Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сміявся, широко відкривши рота, щоб інші могли побачити його корінні зуби. Сміючись, він посміхався"⁷⁴.

Ця на обличчі посмішка змінювалася, коли порушували заборони Всевишнього Аллаха.

Аїша (хай буде вдоволений нею Allah) сказала: "Якось Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) повернувся з одного зі своїх походів, а я почепила тоненьку занавіску, на якій були зображення живих істот, і коли Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) побачив цю занавіску, колір його обличчя змінився і він сказав: "О Аїша, в День воскресіння найсуворіше буде покарано тих, хто намагався уподібнитись до Аллаха в творінні!"⁷⁵.

Це вказує на заборону виставляти в будинку на видиме місце зображення живих істот. А заборона на те, щоб вішати ці зображення або скульптури на стіни, ще суворіша. Воістину, наслідком такої дії є гріх і те, що мешканці цього будинку позбавляються перебування ангелів милості.

Сон Пророка (мир йому і благословення Аллаха)

Переказують зі слів Абу Хурейри (хай буде вдоволений ним Allah), що Посланець Аллаха (мир йому і благословення

⁷⁴ Аль-Бухарі, Муслім.

⁷⁵ Аль-Бухарі, Муслім.

Аллаха) сказав: "Якщо хтось захоче лягти у ліжку, нехай струсить його внутрішньою стороною свого *ізару*, адже не знає він, що може опинитись в його ліжку після того, як він встав. Потім нехай скаже: "З іменем Твоїм, Господь мій, я ліг на бік, і з ім'ям Твоїм я прокинувся. Якщо Ти забереш мою душу, то змилуйся над нею, а якщо відпустиш, то захисти її за допомогою того, чим захищаєш Ти своїх праведних рабів!"⁷⁶.

Його (мир йому і благословення Аллаха) слова є настановою для кожного мусульманина та мусульманки: "Якщо лягаєш спати, то зроби таке ж омовіння, яке виконуєш ти перед молитвою, а тоді лягай на правий бік"⁷⁷.

Повідомляють зі слів Аїши (хай буде вдоволений нею Аллах), що кожну ніч перед тим, як лягти в ліжку, Пророк (мир йому і благословення Аллаха) з'єднував перед собою руки, долонями всередину, потім дмухав на них, а далі читав "Скажи: "Він, Аллах – Єдиний...", (тобто сурю "аль-Іхляс") "Скажи: "Шукаю захисту в Господа світанкової зорі..."(тобто сурю "аль-Фаляк") і "Скажи: "Шукаю захисту в Господа людей.." (тобто сурю "ан-Нас"), а потім проводив долонями по всьому тілу тричі, куди тільки міг дотягнутися: починаючи від голови, обличчя та передньої частини тіла"⁷⁸.

Повідомляється від Анаса ібн Маліка (хай буде вдоволений ним Аллах), що коли Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) направлявся спати, то говорив: "Хвала Аллаху, Який нагодував нас та напоїв, забезпечив нас і дав притулок, скільки ж тих, які на мають того, хто забезпечує їх та захищає"⁷⁹.

⁷⁶ Муслім.

⁷⁷ Аль-Бухарі, Муслім.

⁷⁸ Аль-Бухарі, Муслім.

⁷⁹ Муслім.

Передається, що Абу Катада (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Коли Пророк (мир йому і благословення Аллаха) зупинявся в дорозі відпочити та поспати вночі, то лягав на правий бік, а якщо зупинявся незадовго до ранкової зорі, то він протягував свій лікоть і клав голову на руку"⁸⁰.

Мій любий брате, розмірковуючи над милостями Аллаха, якими Він наділив нас, задумайся над ліжком пана посланців та печаткою Пророків, кращого із усіх створінь.

Повідомляється, що Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: "Ліжком Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) – саме тим, на якому він спав – була лише шкіра, набита пальмовими волокнами"⁸¹.

Якось до Пророка (мир йому і благословення Аллаха) зайшли декілька сподвижників, й серед них – Умар (хай буде вдоволений ним Аллах). Коли ж Пророк (мир йому і благословення Аллаха) розвернувся, Умар побачив, що на грубій циновці, на якій лежав Пророк (мир йому і благословення Аллаха), нічого більше не було. Умар (хай буде вдоволений ним Аллах) подивився із боку на Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) і помітив, що слід від циновки залишився на його боці. Тоді він заплакав і сказав: "О Посланець Аллаха, я плачу тільки через те, що знаю, ти - шляхетніший за Хосроя та Кесаря, але вони живуть, насолоджуючись життєвими благами, а ти там, де я тебе бачу". Тоді Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Умар, хіба тобі не достатньо того, що для них – лише мирське життя, а для нас - життя вічне?" Той відповів: "Так, клянусь Аллахом, о Посланець Аллаха!".

⁸⁰ Муслім.

⁸¹ Муслім.

Нічна додаткова молитва

Коли в Медіні та її околицях наступала ніч, Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) освітлював свою душу молитвою та згадуванням Всевишнього Аллаха, вистоюванням нічної молитви та бесідами із Господом небес і землі, звертаючись до Того, Кому належить вся влада:

“О загорнутий! Звершуй молитву цілу ніч, окрім якогось часу - половину ночі, трохи менше за це, або й більше. Читай Коран розмірено!” (Коран, 73:1-4)

Повідомляється, що Абу Хурейра (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: “Пророк (мир йому і благословення Аллаха) вистоював молитви вночі, доки не порепались його стопи. І його запитали: “О Посланець Аллаха, чому ти це робиш, тобі ж прощені попередні та майбутні гріхи?” Тоді він (мир йому і благословення Аллаха) відповів їм: “А хіба я не маю бути вдячним рабом Аллаха?”⁸².

Повідомляється, що одного разу Аїшу (хай буде вдоволений нею Аллах) запитали: “Яким чином Пророк (мир йому і благословення Аллаха) звершував нічну молитву?” Вона сказала: “Зазвичай частину ночі він спав, а під її кінець прокидався, для того, щоб помолитись, після чого знову лягав, а коли муедзин починав промовляти слова заклику на молитву, він знову вставав. В разі необхідності, він робив повне омовіння, а в інших випадках - часткове, опісля йшов на молитву”⁸³.

⁸² Ібн Маджаг.

⁸³ Аль-Бухарі.

Як багато надзвичайних речей було в нічній молитві Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), над якими ми маємо замислитись і які маємо взяти для себе за приклад та взірець.

Повідомляється, що Абу Абд Аллах Хузейфа ібн аль-Йаман (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Якось я звершував додаткову молитву вночі, разом із Пророком (мир йому і благословення Аллаха), який почав читати суру "аль-Бакара". Я промовив собі: "Прочитавши сто аятів, він зробить поясний поклін", однак після цього він продовжував читати. Тоді я сказав собі: "Він виконає поясний поклін, дочитавши її, але він почав читати суру "ан-Ніса" і прочитав її повністю, далі почав суру "Аль Імран" і прочитав її, вимовляючи чітко кожну букву. Коли він доходив до аята, який містив в собі наказ звертатись до Аллаха, то звертався до Нього з благаннями; коли доходив до згадування про необхідність звертатись до Аллаха із проханням про порятунок, то робив це, а потім схилявся в поясному поклоні та говорив: "Слава моему Великому Господу!", поклін його тривав стільки ж, скільки стояв він. Потім він говорив: "Нехай почує Аллах того, хто його звеличує! Господь нашій, слава Тобі!", випрямлявся і залишався в такому положенні доти, доки тривав його поясний поклін. А потім звершував земний поклін зі словами: "Слава моему Всевишньому Господу!", і поклін його тривав стільки ж, скільки він стояв"⁸⁴.

Після світанкової молитви (аль-Фаджр)

⁸⁴ Муслім.

Опісля нічної тиші Медіни, разом із першим світанковим блиском, після колективного звершення обов'язкової світанкової молитви (*аль-Фаджр*) в мечеті, Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сідав згадувати Аллаха. Він (мир йому і благословення Аллаха) робив це доти, доки не сходило сонце. Далі він (мир йому і благословення Аллаха) звершував молитву із двох ракятів.

Повідомляється, що Джабір ібн Самура (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Коли Пророк (мир йому і благословення Аллаха) звершував молитву аль-Фаджр, то сидів на місці її звершення доти, доки сонце не сходило високо"⁸⁵.

Пророк (мир йому і благословення Аллаха) закликав до звершення цієї великої Сунни та розповідав, яка велика нагорода чекає за неї.

Повідомляється від Анаса ібн Маліка (хай буде вдоволений ним Аллах), що Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Тому, хто колективно виконав світанкову молитву, після якої лишився сидіти на місці і згадував Аллаха доти, доки не зійшло сонце, а потім звершив два ракяти молитви (*ад-Духа*), це стане для нього винагородою, яка рівна виконанню повноцінного хаджу та умри"⁸⁶.

Ранкова молитва (ад-Духа)

На початку дня, коли посилювалася сонячна спека, а гарячий вітер обпікав обличчя, наступав ранковий період - час виконання справ. Незважаючи на обов'язки пророцтва, зустрічі із делегаціями, навчанням сподвижників і заняття

⁸⁵ Муслім.

⁸⁶ Ат-Тірмізі.

справами родини, Пророк (мир йому і благословення Аллаха) не припиняв поклонятися Всевишньому Аллаху .

Муаз, (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Я запитав Аїшу (хай буде вдоволений нею Аллах): "Чи звершував Пророк (мир йому і благословення Аллаха) молитву *ад-Духа*?" Вона відповіла: "Так, він виконував чотири ракяти, і додавав до них стільки, скільки побажав Аллах".

Пророк (мир йому і благословення Аллаха) заповідав звершувати цю молитву. Повідомляється, що Абу Хурейра (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Мій наймиліший друг (Пророк), заповідав мені звершувати три справи, від я яких не відмовлюсь до самої смерті. Це - щомісячний триденний піст, молитва із двох ракятів (*ад-духа*) вранці і виконання молитви із непарної кількості ракятів (*аль-вітр*) перед сном"⁸⁷.

---

⁸⁷ Аль-Бухарі, Муслім.

Додаткові молитви вдома

Цей дім сповнений віри, поклоніння та згадування Всевишнього Аллаха. Пророк (мир йому і благословення Аллаха) заповідав нам, щоб наші оселі були схожі на його дім.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Моліться в ваших оселях і не перетворюйте їх на могили"⁸⁸.

Ібн аль-Каїм (нехай змилується над ним Аллах) сказав: "Пророк (мир йому і благословення Аллаха) виконував більшість добровільних молитов, для яких немає якихось причин, у себе вдома. Особливо Сунну молитви аль-Маґріб. Не відомо, щоб він (мир йому і благословення Аллаха) звершував її в мечеті. У додаткових молитов, звершених вдома, є дуже багато користі. Ось лише деякі з них: слідування Сунні Пророка (мир йому і благословення Аллаха), навчання жінок та дітей виконанню молитов, вигнання з дому шайтанів через згадування Аллаха, читання Священного Корану. Також це є причиною щирості та віддаленості від показухи.

⁸⁸ Аль-Бухарі.

Плач Пророка (мир йому і благословення Аллаха)

Багато хто плаче, але чи бачиш ти, як і чому? Наш Пророк (мир йому і благословення Аллаха) плакав незважаючи на те, що мирське життя – якби він цього побажав – могло б бути в його руках, а попереду його чекала найвища ступінь Раю. Так, він (мир йому і благословення Аллаха) плакав, проте то був плач-поклоніння. Він (мир йому і благословення Аллаха) плакав, розмовляючи в молитві зі своїм Господом, а також, коли слухав Коран. Все це – через м'якість його серця, внутрішнє благочестя, знання величі Всевишнього Аллаха та страх перед ним.

Повідомляється, що Абд Аллах ібн аш-Шігір (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Якось я прийшов до Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) в той час, коли він виконував молитву, плачучи та видаючи через це звуки, які були неначе звуки, які йшли із кип'ячого котла"⁸⁹.

Повідомляється, що Абд Аллах ібн Масуд (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Одного разу Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав мені: "Почитай мені Коран". Я сказав: "Як же я буду його читати, якщо дарований він був тобі!?"- але Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Воістину, я люблю слухати його від інших". І я почав читати йому сурю "Жінки", а коли дійшов аята, в якому сказано: **"А що буде, коли Ми приведемо свідка із кожної громади, а тебе зробимо свідком над ними?"**⁹⁰, - він сказав: "Тепер досить". Я повернувся до нього, і побачив, що очі

⁸⁹ Абу Дауд.

⁹⁰ Коран, 4:41.

Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) були наповнені сльозами”⁹¹.

Поміркуй над тим, що було причиною появи сивого волосся на його голові та у його благородній бороді. Тож нехай страшиться твоє серце, почувши від нього самого відповідь на це.

Абу Бакр (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: ”О Посланець Аллаха, ти посивів”. Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: ”Мене змусили посивіти сури ”Гуд”(11), ”Подія”(56), ”Відіслані”(77), ”Про що розпитують вони”(78) і ”Коли сонце згорнеться”(81).⁹²

---

⁹¹ Муслім.

⁹² Ат-Тірмізі.

Скромність Пророка (мир йому і благословення Аллаха)

Пророк (мир йому і благословення Аллаха) був кращим серед людей як своєю моральністю, так і гідністю. Його моральністю був Коран, як сказала про це Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах): "Його моральністю був Коран"⁹³.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Я був відправлений тільки для того, щоб довести до досконалості найвищу моральність"⁹⁴.

Однією із рис його скромності було те, що він не любив, коли його вихваляли.

Повідомляється, що Умар ібн аль-Хаттаб (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Не звеличуйте мене так, як християни звеличують Ісуса сина Мар'ям, адже, воістину, я - раб Аллаха, а тому говоріть: "Раб Аллаха та посланець Його"⁹⁵.

Повідомляється, що Анас (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Якось, люди звернулись до Пророка (мир йому і благословення Аллаха) зі словами: "О Мухаммад, о наш господар і син нашого господаря, о найкращий серед нас і син кращого серед нас!" - Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "О люди, припиніть так говорити, і нехай не спокушує вас на це шайтан! Я - Мухаммад, раб Аллаха та Його посланець. І клянусь Аллахом,

⁹³ Муслім.

⁹⁴ Ахмад.

⁹⁵ Абу Дауд.

не хочу я, щоб ставили мене вище того положення, яке визначив мені Всемогутній і Великий Аллах!”⁹⁶.

Деякі люди надмірно звеличують Пророка (мир йому і благословення Аллаха). Вони переконані в тому, що він знає потаємно, або в тому, що він може допомогти чи заподіяти шкоду, або в тому, що він здатний задовольнити потреби, або зцілити хворих. Аллах все це заперечив, сказавши: **”Скажи: ”Я не маю влади зробити собі добро чи заподіяти шкоду, хіба що побажає цього Аллах. Якби я знав потаємне, то примножив би собі добро, а зло не торкнулося б мене...”** (Коран, 7:188)

Цей Пророк – кращий з тих, хто жив на землі: він завжди виявляв покорність та каювся перед Господом своїм. Він - поводитир смиренних і господар безпорадних перед своїм Господом.

Повідомляється, що Анас ібн Малік (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: ”Не було для них кращої людини, аніж Пророк (мир йому і благословення Аллаха). Однак коли вони бачили його, то не підводились, адже це не подобалось йому”⁹⁷.

Отже поглянь на Пророка умми (мир йому і благословення Аллаха), на його дивовижну скромність та рідкісну, чудову моральність, з якою він поставився до нещасної жінки.

Повідомляється, що Анас ібн Малік (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: ”Якось до Пророка (мир йому і благословення Аллаха) прийшла жінка, яка страждала божевіллям і деякими відхиленнями, і сказала: ”О Посланець Аллаха! В мене є до

⁹⁶ Абу Дауд.

⁹⁷ Ахмад.

тебе справа, яку можеш вирішити тільки ти! Пророк (мир йому і благословення Аллаха) відповів: "Добре. Ми можемо зустрітись в будь-якому місці і вирішити твою проблему". Потім вони відійшли в сторону, де Пророк (мир йому і благословення Аллаха) дуже уважно вислухав справу жінки і допоміг їй"⁹⁸.

Він (мир йому і благословення Аллаха) був поводитирем та вчителем покірних.

Повідомляється, що Абу Хурейра (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Якби мене покликали почастивати баранячу ніжку чи лопатку, то я би погодився. А якщо б подарували із цього щось, то прийняв би"⁹⁹.

Цей хадіс назавжди стане нагадуванням для гордовитих: повідомляється, що Абд Аллах ібн Масуд (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Не увійде до Раю той, чие серце має гордовитість вагою із порошинку"¹⁰⁰.

Зарозумілість, навіть вагою із порошинку, є дорогою до Пекла – хай врятує нас від цього Всевишній Аллах. Замислись над покаранням зарозумілого, який хизується своєю ходою: як гнівається на нього Всевишній Аллах, посилаючи на нього Свій гнів та болісне покарання.

⁹⁸ Абу Дауд.

⁹⁹ Аль-Бухарі.

¹⁰⁰ Муслім.

Повідомляється зі слів Абу Хурейри (хай буде вдоволений ним Аллах), що Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Якось чоловік йшов в своїх прикрасах, хизуючись собою, гордовито піднявши голову, аж раптом Аллах зробив так, що він провалився. І буде він провалюватись в землю аж до Судного Дня"¹⁰¹.

¹⁰¹ Аль-Бухарі, Муслім.

Слуга Пророка (мир йому і благословення Аллаха)

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) надав бідному і слабкому слугі той ступінь, який визначила для нього релігія та богобоязливості, а не його професія чи слабкість.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав про слуг та робочих: "Вони – ваші слуги, але, в той же час, вони – ваші брати. Аллах дав їх вам під ваше заступництво. Хто має владу над братом, нехай його годує тим же, що їсть сам. Нехай одягає в той самий одяг, який носить сам. Не доручайте їм задалегідь непосильну роботу. Якщо ж, все-таки, виникла необхідність виконати важку роботу, то допоможіть їм"¹⁰².

Далі зверни увагу на слугу, який передає від свого пана дивовижні слова: правдиве свідчення та добру похвалу. Чи бачив ти слугу, який хвалить свого господаря так само, як слуга Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха)?

Повідомляється, що Анас ібн Малік (хай буде вдоволений ним Аллах): "Я служив Посланцю Аллах (мир йому і благословення Аллаха) десять років, і він жодного разу не сказав мені: "Уф!", - і коли я щось робив, він жодного разу не запитав мене: "Для чого ти це зробив?",- якщо ж я нічого не робив, то не запитував мене: "Чому ти не зробив те чи інше?"¹⁰³.

Цілих десять років, а не днів чи місяців! Воістину, це – довгі роки: в них був смуток і печаль, журба та гнів, зміна настрою

¹⁰² Муслім.

¹⁰³ Муслім.

та тривоги, багатство та бідність. Але, разом з цим, він (мир йому і благословення Аллаха) не сварив його і не карав, нехай стане мій батько та матір викупом за нього (мир йому і благословення Аллаха). Навпаки, він (мир йому і благословення Аллаха) дякував своєму слугі, допомагав йому, піклувався про його потреби та потреби його сім'ї і звертався до Аллаха із молитвою за нього.

Анас (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Одного разу, коли до нас прийшов Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) моя мати попросила його, щоб він звернувся з мольбою за мене до Аллаха. І він попросив для мене все благо і в кінці своєї мольби сказав: "О Аллах, примнож його майно та дітей, і благослови його в цьому!"¹⁰⁴.

Пророк (мир йому і благословення Аллаха) був дуже хоробрим, але жодного разу не накричав і не вдарив слугу. Він (мир йому і благословення Аллаха) не був суворим зі слабшими, які знаходилися під його владою – з дружинами та зі слугами.

Повідомляється, що Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: "Якщо не брати до уваги випадків, коли Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) брав участь в боротьбі на шляху Аллаха, то він жодного разу не здійняв на когось руку, і не бив він ані жінок, ані слуг"¹⁰⁵.

Ось вона – мати правовірних (хай буде вдоволений нею Аллах) – повторює слова кращого із людей. Цей хадіс про добре та шляхетне ставлення настільки поширився, що навіть невірющі *курайшити* підтвердили його.

¹⁰⁴ Аль-Бухарі.

¹⁰⁵ Муслім.

Мати правовірних Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: «Я ніколи не бачила, щоб Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) мстився за себе або за скоєну щодо нього несправедливість, тільки якщо коїлось щось заборонене Аллахом. Якщо таке траплялося, то від цього він був дуже розгніваним. І з двох речей на вибір він завжди обирав те, що легше, якщо це не було гріхом»¹⁰⁶.

Коли Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) звертався до когось, то робив це лагідно та стримано. Він (мир йому і благословення Аллаха) говорив: "Воістину, Аллах м'який, і любить м'якість у всіх її проявах"¹⁰⁷.

---

¹⁰⁶ Аль-Бухарі.

¹⁰⁷ Аль-Бухарі, Муслім.

Сусід і подарунок

В житті людини є потреба в почуттях. Ця потреба втілюється в суспільстві, сім'ї та домашній злагоді.

Подарунок – одна із речей, яка зближує серця та розтоплює злість душ.

Повідомляється, що Аїша (хай буде вдоволеній нею Аллах) сказала: "Воістину, Пророк (мир йому і благословення Аллаха) приймав подарунки, і завжди намагався відповісти людям тим самим"¹⁰⁸.

Подарунок та вдячність за нього є показником щедрості душі та чистоти серця.

Щедрість є характерною рисою моральності пророків та посланців. Нашому Пророку Мухаммаду (мир йому і благословення Аллаха) в цьому належить пальма першості. Хіба це не він сказав: "Нехай, той хто вірить в Аллаха та Судний день шанує гостя свого достатками своїми – один день та ніч, а гостинністю – три дні, а все що після цього, вважається милостинею для нього і не дозволяється йому залишатись у нього доти, доки це не почне приносити незручності йому"¹⁰⁹.

Клянуся Аллахом, ані схід, ані захід не бачили більш шляхетної вдачі, ніж його (мир йому і благословення Аллаха) вдача. Радість твоїх очей, о читачу, побачити підхід Пророка до цього питання - хай буде мій батько та мати викупом за нього, мир йому і благословення Аллаха!

¹⁰⁸ Аль-Бухарі.

¹⁰⁹ Аль-Бухарі.

Повідомляється, що Сагль (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Якось одна жінка принесла в подарунок Пророку (мир йому і благословення Аллаха) окантований плащ із тканини /бурда/". Розповідаючи про це, Сагль запитав людей, які його слухали: "Чи знаєте ви, що таке плащ?" Вони відповіли: "Це накидка /шамля/". Сагль сказав: "Так". Далі Сагль сказав: "Ця жінка сказала: "Я виткала цей плащ своїми руками, і прийшла сюди, аби одягнути його на тебе", і Пророк (мир йому і благословення Аллаха) взяв цей плащ, оскільки мав в ньому потребу, а потім він вийшов до нас, одягнувши його на себе, як одягають *izar*. Один чоловік почав вихвалити плащ і сказав: "Який же він гарний! Одягни його на мене". Почувши це, люди сказали: "Ти негарно вчинив, адже Пророк (мир йому і благословення Аллаха) одягнув його, оскільки мав потребу, а потім ти звернувся до нього з цим проханням, знаючи, що він нікому не відмовляє!" Цей чоловік сказав: "Клянусь Аллахом, я попрохав його дати мені цього плаща не для того, щоб носити, а лише для того, щоб був він мені саваном!" Сагль сказав: "І згодом цей плащ дійсно став для нього саваном"¹¹⁰.

Не дивуйся моральності Обранця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), адже він виріс на Його Очах. Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) був для нас прикладом, який викликає захват – як у щедрості, так і у великодушності. Повідомляється, що Хакім ібн Хізам (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Якось я попросив дещо у Посланця Аллаха і він (мир йому і благословення Аллаха) дав мені це. Потім я знову звернувся до нього із проханням, і він дав мені те, що я просив. Потім я знову звернувся до нього з проханням, і він дав мені те, що я просив. А далі сказав: "О Хакім, воістину, це майно – неначе зелений і солодкий плід: воно стає благословенним для того, хто бере його, будучи

¹¹⁰ Аль-Бухарі.

щедрим, для того ж, хто бере його, підкоряючись бажанням своєї душі, благословенним воно не стане, і стане він неначе людина, яка їсть, але не наїдається. Запам'ятай, що вища рука краща за нижчу”¹¹¹.

Правду сказав поет:

*Йому належить повнота в релігії та найбільша
старанність,
Степінь його височіє та підіймається щомиті.
Якщо він освітить пустелю, то прикрасить її.
Він здійнявся над нею: над джинами та людьми
Я дізнався, що він - найкращий серед людей.
І я пізнав всіх людей в одній людині.*

Повідомляється, що Джабір (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Не було такого, щоб Пророка (мир йому і благословення Аллаха) просили про щось, і він говорив: "Ні”¹¹².

Така щедрість і великодушність є проявом гарного ставлення та справжньої любові.

Він (мир йому і благословення Аллаха) посміхався кожному співрозмовнику так, що той, хто сидів із ним думав, що він - найулюбленіший його серцю із усіх сподвижників.

Повідомляється, що Джабір (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "З того часу, як я прийняв іслам, не було такого, щоб Пророк (мир йому і благословення Аллаха)

¹¹¹ Аль-Бухарі, Муслім.

¹¹² Аль-Бухарі.

забороняв мені заходити до нього додому, спитавши дозволу. І коли він бачив мене, то завжди посміхався”¹¹³.

В такому описі Пророка (мир йому і благословення Аллаха) міститься дуже багато повчань.

Повідомляється, що Абд Аллах ібн аль-Харіс (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: ”Я не бачив нікого більш усміхненого, аніж Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха)”¹¹⁴.

Чому тут дивуватись, о мій любий читачу? Адже він (мир йому і благословення Аллаха) сказав: ”Посмішка в обличчя твоєму братові - милостиня”.

Що ж стосується слуги Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), Анаса (хай буде вдоволений ним Аллах), то він описав Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) найшляхетнішими якостями. Як же мало існує людей людей, в яких ти знайдеш хоча б частину з них.

”Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) був найласкавішим серед людей, і коли запитуючий звертався до нього, він завжди його уважно слухав. Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) ніколи не йшов від запитуючого, доки той сам не відходив. Він (мир йому і благословення Аллаха) завжди протягував руку тому, хто протягував свою руку йому, і не відпускав доти, доки той, хто її протягнув йому, не відпускав її”¹¹⁵.

¹¹³ Аль-Бухарі.

¹¹⁴ Ат-Тірмізі.

¹¹⁵ Абу Нейім в “ад-Даляіль”.

Привітність, ввічливість та гостинність були проявом його милосердя (мир йому і благословення Аллаха) щодо своєї громади. Тому, коли він бачив неприйнятне, то не міг змиритись і засуджував його.

Переказують зі слів Ібн Аббаса (хай буде вдоволений ними обома Аллах), що одного разу, побачивши на руці одного чоловіка золоту печатку, Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) зняв її, викинув і сказав: "Дехто серед вас сам прямує до розпеченої вуглинки з полум'я Пекла та одягає її собі на руку!"¹¹⁶.

¹¹⁶ Муслім.

Милосердя до дітей

Люди, чиї серця черстві, не знають, що таке милосердя. У їхніх грудях немає місця для почуттів. Воістину, вони – неначе каміння: черстві щодо інших. Вони скупі навіть на незначні людські почуття та хвилювання. А той, кого Всевишній Аллах наділив м'яким серцем та ніжністю, володіє взірцевим співчуттям, а милосердя вкриває його неначе одяг.

Повідомляється, що Анас (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Воістину, Пророк (мир йому і благословення Аллаха) взяв свого сина Ібрагіма на руки, поцілував його і почав вдихати його запах"¹¹⁷.

Пророк (мир йому і благословення Аллаха) виявляв милосердя не тільки щодо близьких родичів, а й до всіх дітей мусульман.

Асма бінт Умейс, жінка Джафара (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: "Якось прийшов до мене Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха). Він підкликав дітей Джафара. Я побачила, як він обійняв їх, і в нього потекли сльози. Я сказала: "О Посланець Аллаха, чи є новини від Джафара?" Він сказав: "Так, його сьогодні вбили". І ми почали плакати. Вернувшись, він сказав: "Приготуйте для сім'ї Джафара їжу. Їм зараз не до цього"¹¹⁸.

Сад ібн Убада (хай буде вдоволений ним Аллах) запитав Пророка (мир йому і благословення Аллаха), коли через смерть мусульман з його очей полилися сльози: "Що це таке, О Посланець Аллаха?" Він (мир йому і благословення Аллаха)

¹¹⁷ Аль-Бухарі.

¹¹⁸ Ат-Тірмізі та Ібн Маджаг, Ібн Сад.

відповів: "Це милість, яку Аллах вклав в серця Своїх рабів. Аллах помилує тільки милосердних рабів Своїх"¹¹⁹.

Коли Ібрагім, син Пророк (мир йому і благословення Аллаха) помер, то з його очей (мир йому і благословення Аллаха) полилися сльози. Абд Ар-рахман ібн Ауф (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "О Пророк, ти плачеш?" Він відповів: "Очі сльозяться, а серце сумує, але ми не говоримо нічого, окрім того, чим задоволений наш Господь. Воістину, Ібрагіме, ми засмучені розлукою з тобою"¹²⁰.

Воістину, велика моральність Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) закликає нас до того, щоб ми брали з нього приклад та йшли його дорогою.

Зараз, в наш часи, ми втратили почуття любові до наших дітей. Ми не ставимось до них належним чином. Завтра вони стануть батьками та чоловіками цієї умми. Наше невігластво та гордовитість, відсутність належної уваги, наша недалекоглядність, все це призвело до того, що ми втратили ключ до закритих сердець дітей та підлітків. А щодо Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), воістину, ключ був у його руках.

Пророк (мир йому і благословення Аллаха) завжди високо цінував підростаюче покоління. Ось він (мир йому і благословення Аллаха) знаходить підхід до маленького хлопчика, щоб завоювати його любов і пошану.

¹¹⁹ Аль-Бухарі

¹²⁰ Аль-Бухарі.

Коли Анас (хай буде вдоволений ним Аллах) проходив повз хлопчиків, то вітався із ними і говорив: "Пророк (мир йому і благословення Аллаха) завжди так робив"¹²¹.

У дітей теж є свої труднощі. Вони багато рухаються, втомлюються. Але на все це Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) не гнівався, не лаяв та не засуджував їх. Він (мир йому і благословення Аллаха) ставився до всього цього із доброзичливістю та спокоєм.

Повідомляється, що Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: "Бувало так, що до Пророка (мир йому і благословення Аллаха) приходили з дітьми, і він звертався до Аллаха із мольбою за них. Якось до нього прийшли із грудним хлопчиком і той помочився на одяг Пророк (мир йому і благословення Аллаха). Тоді він попросив принести води, і він бризнув на те місце, але не став мити його"¹²².

Читачу, що б ти відчув, якби був гідний сидіти в пророчому домі? Якщоб із твоїми дітьми жартували та гралися, а ти чув би їх сміх? Пророк (мир йому і благословення Аллаха) цієї умми поводив себе з дітьми саме так, нехай стане мій батько та матір викупом за нього (мир йому і благословення Аллаха).

Повідомляється, що Абу Хурейра (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Пророк (мир йому і благословення Аллаха) показував язика аль-Хасану ібн Алі (хай буде вдоволений ними обома Аллах), і коли хлопчик бачив його язика, то посміхався йому"¹²³.

¹²¹ Аль-Бухарі, Муслім.

¹²² Аль-Бухарі.

¹²³ Аль-Бухарі, Муслім.

Переказується від Анаса (хай буде вдоволений ним Аллах), що він сказав: "Коли Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) грався із Зейнаб бінт Умм Саяма, він часто їй говорив: "О Зувейніб, О Зувейніб"¹²⁴¹²⁵.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) був милостивим щодо дітей, навіть коли перебував в стані великого поклоніння. «Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) керував колективною молитвою, коли на його плечах сиділа Умама, дочка Абу аль-Аса і Зейнаб. Здійснюючи поклін, він клав її на землю, а піднімаючись після земних поклонів, він знову брав її на руки"¹²⁶.

Повідомляється, що Махмуд ібн ар-Рабі (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Я запам'ятав, коли одного разу Пророк (мир йому і благословення Аллаха) бризнув мені водою в обличчя, набравши її ротом із відра. Тоді мені було п'ять років"¹²⁷.

Він (мир йому і благословення Аллаха) навчав і дорослих і дітей.

Повідомляється, що Абу аль-Аббас Абд Аллах ібн Аббас (хай буде вдоволений ними обома Аллах) сказав: "Якось я сидів верхи позаду Пророка (мир йому і благословення Аллаха) він сказав: "Хлопчику, я навчу тебе декільком словам: бережи пам'ять про Аллаха, і Він буде берегти тебе, бережи пам'ять про Аллаха і ти знайдеш Його перед собою. Якщо хочеш

¹²⁴ *Зувейніб* – пестлива форма від слова Зейнаб.

¹²⁵ "Аль-Ахадіс ас-Сахіха", 2141; "Сахіх аль-Джами" 5025.

¹²⁶ Аль-Бухарі, Муслім

¹²⁷ Аль-Бухарі, Муслім.

попросити про щось, то проси Аллаха; якщо хочеш звернутись за допомогою, то звертайся за нею до Аллаха”¹²⁸.

Ми згадали деякі благородні якості Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха). Можливо ними ми оживимо наші серця і він стане прикладом для нас. Тоді наші оселі засяють дитячою радістю, адже гідні стосунки виховують гідну моральність. І, з дозволу Аллаха, цю умму очолить людина, вихована такими людьми.

¹²⁸ Ат-Тірмізі.

Доброта, м'якість та терплячість

Прояв насильства та тиранії є ознакою несправедливої людини.

Наш Пророк (мир йому і благословення Аллаха) встановив рамки справедливості: він допомагав кожному, хто мав на це право. Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) втілював у життя те, що дарував йому Аллах. В його оселі (мир йому і благословення Аллаха) не було місця ані несправедливості, ані тиранії, ані утискам.

Повідомляється, що Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: "Якщо не враховувати випадків, коли Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) брав участь в боротьбі на шляху Аллаха, він ніколи ні на кого не здійняв руку¹²⁹: він не бив ані жінок, ані слуг. Які б образи йому не чинили, він ніколи не мстився за себе особисто тому, хто це робив, окрім випадків, коли порушували заборони Аллаха. Адже в таких випадках він мстився за Всевишнього Аллаха"¹³⁰.

Повідомляється, що Анас (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Я йшов разом з Посланцем Аллаха (мир йому і благословення Аллаха). Він був одягнений в наджранський плащ із грубим коміром. До нього підійшов бедуїн і захопив грубо за край плаща, і я побачив сліди від коміру на його шиї. Потім бедуїн сказав: "О Мухаммад, дай мені деякі з багатств Аллаха, які Він дав тобі". Пророк (мир йому і благословення Аллаха) розвернувся до нього і посміхнувся, а потім наказав, щоб дали йому щось"¹³¹.

¹²⁹ Тут маються на увазі тварини.

¹³⁰ Ахмад.

¹³¹ Аль-Бухарі, Муслім.

Коли Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) повернувся з битви біля Хунейну, бедуїни йшли слідом за ним і прохали його дати їм грошей. Він (мир йому і благословення Аллаха) сидів верхи на верблюдиці, а вони притиснули його до дерева та вихопили в нього його накидку. Тоді Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Поверніть мені мою накидку! Невже ви переймаєтесь, що я буду скупим? Клянусь Аллахом, якби я мав багатство розміром із це дерево, то розділив би його між вами, а ви б переконались, що я не скупий, не слабодухий і не брехливий"¹³².

Одним з найефективніших способів виховання і навчання є лагідність у всіх справах, а також знання того, як принести користь та усунути шкоду.

Коли сподвижники бачили, що хтось помилявся, ними опановували ревності. Вони квапились засуджувати це, і мали на це повне право. Однак терплячий та м'який Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) забороняв їм це робити, через можливе невігластво того, хто скоїв той чи інший вчинок. Або ж через шкоду, яка могла впливати із таких засуджень. Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) найбільше за всіх заслуговує на те, щоб йому слідували.

Повідомляється, що Абу Хурейра (хай буде вдоволений ним Allah) сказав: "Якось один бедуїн почав мочитися прямо в мечеті. Сподвижники, які знаходились разом із Пророком (мир йому і благословення Аллаха) піднялись для того, щоб завадити йому. А Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), то він сказав: "Залиште його, вилийте

¹³² Аль-Багаві в "Шарх ас-Сунна". Аль-Албані: достовірний хадіс.

на місце, де він мочився, відро води, адже, воістину, ви відправлені для того, щоб полегшувати, а не для того, щоб ускладнювати!”¹³³.

Терплячість Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) на шляху призи́ву, а також відсутність помсти за себе, є однією з причин бажання слідувати його (мир йому і благословення Аллаха) шляхом.

Переказують зі слів Аїші (хай буде вдоволеній нею Аллах), що якось вона запитала Пророка (мир йому і благословення Аллаха): “Чи був у тебе день тяжчий, аніж у битві біля Ухуда?” У відповідь на це він (мир йому і благословення Аллаха) сказав їй: “Мені довелося багато чого витерпіти від твого плем’я, однак найтяжчим для мене був день *Акаби*, коли я запропонував Ібн Абд Кулялю слідувати мені, однак він дав мені таку відповідь, якої я не очікував. Тоді я пішов, відчуваючи прикрість так, що це було помітно на моєму обличчі. Отямився я лише тоді, коли дістався до *Карн ас-Саліб*. Коли я підійняв голову, то помітив, що стою в затінку хмари, глянувши на яку, я побачив Джибріля (мир йому). Він звернувся до мене: “Воістину, Всевишній Аллах чув, що сказало тобі твоє плем’я і яку відповідь воно дало, і Він відправив до тебе ангела гір, щоб наказав ти йому зробити з ними все, що побажаєш”. Потім до мене звернувся ангел гір, який мене привітав і сказав: “Мухаммаде, воістину, Аллах чув, сказане твоїм плем’ям, а я – ангел гір, і Господь мій відправив мене до тебе, щоб наказував ти мені, тож чого ти хочеш? Якщо побажаєш, я скину на них *аль-Ахшабейн*!”¹³⁴ На що Пророк (мир йому і благословення Аллаха) відповів: “Ні, я лише прошу

¹³³ Аль-Бухарі.

¹³⁴ *Аль-Ахшабейн* – дві величезні гори.

про те, щоб Аллах вивів із них тих, хто буде поклонятись тільки Аллаху і нічому іншому разом з Ним”¹³⁵.

Сьогодні деякі люди квапляться із закликом. Тож поміркуй над тим, якими будуть плоди такої квапливості? Саме через це заклик багатьох зазнав невдачі. То де ж терпіння і витримка?

Через багато років докладених зусиль, терпіння і тривалої боротьби, врешті сталося те, на що так сподівався Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха).

Повідомляється, що Ібн Масуд (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: “Неначе у мене і зараз перед очима стоїть Пророк (мир йому і благословення Аллаха), розповідаючи про одного із пророків, якого побило до крові його плем’я і який витирав кров зі свого обличчя зі словами: “О Аллах, прости моєму плем’ю, адже не знають вони, що коять!”¹³⁶.

Якось Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), разом зі своїми сподвижниками були на похороні. До нього підійшов юдей на ім’я Зейд ібн Саан, вимагаючи свій борг. Він схопив Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) за його одяг, подивився на нього хмурим обличчям і сказав: “О Мухаммад, чи не збираєшся ти віддавати мені мій борг?” Тоді Умар ібн аль-Хаттаб (хай буде вдоволений ним Аллах) розгнівався і подивився в очі Зайда, а потім сказав: “О ворог Аллаха! Ти кажеш Посланцю Аллаха те, що я чув, і робиш те, що я бачу?! Клянусь Тим, хто відправив його із істиною: якби я не боявся того, що він буде засуджувати мене, то вдарив би цим мечем по твоїй шиї!” Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) спокійним тоном сказав: “О Умар! Ми

¹³⁵ Аль-Бухарі, Муслім.

¹³⁶ Аль-Бухарі, Муслім.

маємо потребу більше в тому, аби ти звелів нам сплатити борг належним чином, а йому - вимагати його, як личить. Піди з ним, сплати йому борг і дай йому ще 20 саа за те, що ти налякав його". І коли Умар дав йому ще 20 саа фініків, Зейд запитав його: "Що це за надбавка?" Я сказав: "Посланець Аллаха наказав мені дати за те, що я налякав тебе". Я запитав: "Чи знаєш ти мене, о Умар?" Він відповів: "Ні, а хто ти?" Я сказав: "Зейд ібн Саан". Умар запитав: "Юдейський вчений?" Я сказав: "Так, юдейський вчений". Він запитав мене: "А що змусило тебе сказати Посланцю те, що ти сказав і зробити те, що зробив?" Він сказав: "О Умар, коли я подивився на обличчя Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), то побачив всі ознаки пророцтва, окрім двох, які я не перевіряв у нього раніше: його лагідність випереджає його невігластво і те, ще велике невігластво, направлене проти нього, не додає йому нічого, окрім лагідності. Тепер я випробував його і побачив в ньому ці якості. Стань свідком, о Умар, що я задоволений Аллахом, як Господом, ісламом, як релігією, і Мухаммадом - як Пророком. І стань свідком, я роблю половину свого майна милостиною для громади Мухаммада". Умар сказав: "Або частині громади, адже ти не зможеш допомогти їм усім". Я сказав: "Так, або частині громади".

Потім Зейд пішов до Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) і сказав: "Я засвідчую, що немає божества, гідного поклоніння, окрім Аллаха, і що Мухаммад - раб Його та посланець. Я вірую в нього і підтверджую його правдивість"¹³⁷.

Давайте ж поміркуємо над позицією Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) в цій ситуації і над її результатом. Можливо, вона стане для нас прикладом і ми

¹³⁷ Аль-Хакім в "Мустадрак".

будемо слідувати терпінню, м'якості, доброти та оптимізму Пророка Мухаммада (мир йому і благословення Аллаха).

Повідомляється, що Аїша (хай буде вдоволеній нею Аллах) сказала: "Я здійснила умру разом з Пророком (мир йому і благословення Аллаха) з Медіни. Коли ми дістались Мекки, я сказала: "Нехай стане моя матір та батько викупом за тебе, О Посланець! Іноді я скорочую молитву, а іноді – звершую її повністю¹³⁸. В деякі дні я постую, а в деякі – ні". Тоді він (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "О Аїша, ти зробила все чудово". І він не дорікнув мені"¹³⁹.

---

¹³⁸ Мається на увазі під час подорожі.

¹³⁹ Ан-Насаї.

Їжа Пророка (мир йому і благословення Аллаха)

Столи в будинках багатіїв зранку до вечора ломляться від страв. А як же Пророк цієї умми (мир йому і благословення Аллаха), чия влада поширилась над багатьма країнами та народами? До нього приходили каравани, наповнені їжею та майном. Його руки були переповнені золотом і сріблом. Але якими були його їжа та пиття? Хіба він (мир йому і благословення Аллаха) жив як король? Чи була його їжа схожа на їжу багатіїв і панства? Не дивуйся тому, що Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) був аскетичним і вдовольнявся найменшим. Анас (хай буде вдоволений ним Allah) розповідає: «Воістину, Пророк (мир йому і благословення Аллаха) ніколи не вживав їжу із хліба і м'яса на обід та на вечерю. Окрім рідких випадків»¹⁴⁰.

Це означає, що Пророк (мир йому і благословення Аллаха) лише іноді наїдався, коли до нього (мир йому і благословення Аллаха) приходили гості. Тоді він (мир йому і благословення Аллаха) пригощав їх і їв сам.

Повідомляється, що Аїша (хай буде вдоволений нею Allah) сказала: “До самої смерті Мухаммад (мир йому і благословення Аллаха) і члени його сім'ї ніколи не їли ячмінний хліб досхочу на протязі двох днів поспіль”¹⁴¹.

В іншій версії цього хадісу повідомляється, що Аїша (хай буде вдоволений нею Allah) сказала: “З того часу, як Мухаммад (мир йому і благословення Аллаха) приїхав до Медіни й до

¹⁴⁰ Ат-Тірмізі.

¹⁴¹ Муслім.

самої смерті, членам його родини ніколи не доводилось їсти пшеничного хліба досхочу на протязі трьох днів поспіль”¹⁴².

Бувало навіть таке, що в роті у Пророка (мир йому і благословення Аллаха) не було навіть шматочка їжі і він лягав спати голодним.

Повідомляється, що Ібн Аббас (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: ”Бувало так, що Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) та його сім’я ночували дві ночі поспіль голодними, не знайшовши нічого повечеряти, і більшість хліба, який вони їли, було із ячменю”¹⁴³.

Так відбувалося не через нестачу майна або бідність. Навпаки, бувало так, що у Пророка (мир йому і благословення Аллаха) всього було достатньо. Йому (мир йому і благословення Аллаха) дарували породистих верблюдів, нав’ючених багатствами. Однак Всевишній Аллах обрав для Свого Посланця (мир йому і благословення Аллаха) найгідніше положення.

Повідомляється, що Укба Ібн аль-Харіс (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: ”Якось я виконував післяполуденну молитву позаду Пророка (мир йому і благословення Аллаха), який після її закінчення швидко підвівся та пройшовся рядами поміж людей, прямуючи до кімнати однієї зі своїх дружин. Люди були налякані такою квапливістю, а через деякий час він вийшов до них, побачив, що ті були здивовані тим, що він так поспішав, і сказав: ”Я залишив в себе вдома золото, яке було

¹⁴² Аль-Бухарі, Муслім.

¹⁴³ Ат-Тірмізі.

частиною добровільної милостині, і наказав роздати його, адже не бажав, аби воно і надалі мене відволікало”¹⁴⁴.

Пророк цієї умми (мир йому і благословення Аллаха) випромінював неймовірну щедрість та великодушність, яким немає рівних.

Повідомляється, що Анас (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: ”Хто б не попросив про щось Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), заради ісламу, він завжди йому давав це. Якось до нього прийшов якийсь чоловік, і він наказав дати йому так багато вівець, що здавалось вони заповнили весь простір між двома горами. І цей чоловік повернувся до свого племені і сказав: ”О люди, приймайте іслам, адже, воістину, Мухаммад дарує наче той, хто не боїться бідності”¹⁴⁵.

Задумайся над положенням Пророка цієї умми (мир йому і благословення Аллаха). Переказується, що Анас (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: ”Пророк (мир йому і благословення Аллаха) до самої смерті ніколи не їв за обіднім столом. Так само як до смерті не їв він і хліба із тонкого борошна”¹⁴⁶.

Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) згадувала, що іноді Пророк (мир йому і благословення Аллаха) приходив до неї і запитував: ”Чи є в тебе щось на сніданок?” І коли вона відповідала, що немає, то він говорив: ”Тоді я постую”¹⁴⁷.

¹⁴⁴ Муслім.

¹⁴⁵ Муслім.

¹⁴⁶ Муслім.

¹⁴⁷ Муслім.

Достовірно відомо, що часом Пророк (мир йому і благословення Аллаха) та його сім'я на протязі місяця чи двох не харчувались нічим, окрім фініків та води"¹⁴⁸.

Не дивлячись на невибагливість щодо їжі, його шляхетна моральність та ісламське виховання спонукали його бути вдячним за милість, яку дарував йому Всевишній Аллах, а потім – бути вдячним тому, хто її йому (мир йому і благословення Аллаха) дав. Пророк (мир йому і благословення Аллаха) ніколи не засуджував людину за її помилки або за те, що їй не вдавалось досягти належного результату. Він (мир йому і благословення Аллаха) не казав погано про їжу і не засуджував того, хто її приготував

Воістину, він - Пророк умми (мир йому і благословення Аллаха): його не турбувало насичення шлунку.

Повідомляється, що Абу Хурейра (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) ніколи не казав погано про їжу: якщо він бажав її, то їв, а якщо не бажав, то не їв"¹⁴⁹.

Нашим дорогим та улюбленим братам, які зіткнуться із такою ситуацією, я б хотів нагадати наступні слова Шейх аль-Іслама Ібн Таймії (хай помилує його Аллах): «Що ж стосується їжі та одягу, то кращим керівництвом є керівництво Мухаммада (мир йому і благословення Аллаха). Його (мир йому і благословення Аллаха) моральністю в їжі було те, що він їв, якщо була така можливість, і лише тоді, коли бажав цього. І коли було м'ясо і хліб, він їв їх. А коли були фрукти, хліб і м'ясо, він їв їх. Коли були тільки фініки або хліб, він їв те, що

¹⁴⁸ Аль-Бухарі, Муслім.

¹⁴⁹ Аль-Бухарі, Муслім.

було. Коли йому (мир йому і благословення Аллаха) приносили якихось два види їжі, то він ніколи не казав: «Я не їм два види разом». І він (мир йому і благословення Аллаха) не утримувався від їжі, якщо вона була смачною або солодкою. Як згадується в хадісі: «Я постую та розговляюся, молюся і сплю, а також одружуюся на жінках. А кожен, хто не бажає слідувати моїм шляхом, не має до мене жодного відношення».

Всевишній Аллах наказав їсти добру їжу – за це хвала Аллаху. Той, хто забороняє їсти блага, зазіхає на право Аллаха. А той, хто не дякує Йому – виявляє гордовитість. Шлях Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) прямий та зрозумілий. Ті, хто від нього відхилились, бувають двох типів:

1. люди, які порушують межі та слідують пристрастям, а також відмовляються виконувати обов'язки;
2. люди, які забороняють блага, запроваджуючи в релігію чернецтво, яке не узаконив Всевишній Аллах: в ісламі немає місця чернецтву».

Далі він сказав: “І все, що дозволене - є добрим, а все добре - є дозволеним. Адже, воістину, Всевишній Аллах дозволив нам блага, і заборонив мерзенне. Однак добре має бути корисним. Також Всевишній Аллах заборонив все, що нам шкодить, і дозволив все, що приносить користь”.

Потім він сказав: “Положення людей у питаннях їжі та одягу, голоду та спраги відрізняються. І навіть одна людина може перебувати в різному положенні. Однак кращими є ті справи, в яких більше богобоязливості та більше користі для того, хто їх виконує”¹⁵⁰.

¹⁵⁰ “Маджму аль-Фатава”, (310/22) зі скороченнями.

Захист честі інших людей

Кращими зібраннями є ті, де отримують корисні знання, і на яких згадують Всевишнього Аллаха. Що ж ти можеш сказати про зібрання, центром якого став учитель умми і найчистіший із синів Адама?

Щирість таких зібрань полягав в тому, що Пророк (мир йому і благословення Аллаха) виправляв тих, хто помиляється, навчав невігласа, звертав увагу недбалого та безтурботного. У його зібраннях було тільки благо.

Пророк (мир йому і благословення Аллаха) завжди мовчки слухав співрозмовника, але не дозволяв, щоб в розмові згадувалася якась негативна риса відсутньої людини. Він (мир йому і благословення Аллаха) був незадоволений плітками та брехнею, саме тому Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) завжди захищав честь інших людей.

Переказується, що Ітбан ібн Малік (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Ставши на молитву, Пророк (мир йому і благословення Аллаха) запитав: "А де ж Малік ібн ад-Духшум?" Одна людина сказала: "Це - лицемір, який не любить ані Аллаха, ані Посланця Його". Тоді Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Не кажи так! Хіба ти не знаєш, що він сказав: "Немає бога, гідного поклоніння, крім Аллаха", - бажаючи Лика Аллаха? Адже Аллах зробив забороненим для Пекла того, хто скаже: "Немає бога, гідного поклоніння, крім Аллаха", - бажаючи Лика Аллаха"¹⁵¹.

Пророк (мир йому і благословення Аллаха) завжди застерігав від лжесвідчення та вияву несправедливості щодо прав інших

¹⁵¹ Аль-Бухарі, Муслім.

людей. Повідомляється, що Абу Бакр (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Якось Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) запитав людей: "Чи не повідомити вам про те, які гріхи є найтяжчими?" Вони сказали: "Звичайно, О Посланець Аллаха!" Тоді він сказав: "Це - поклоніння іншим разом із Аллахом і нешанобливе ставлення до батьків". Говорячи це, Пророк (мир йому і благословення Аллаха) лежав на боці, спирався на руку, а потім він сів і сказав: "І, воістину, це - брехливі слова!", - і Пророк (мир йому і благословення Аллаха) продовжував повторювати ці слова, доки не стали ми говорити: "О, якби він замовк"^{152, 153}.

Не зважаючи на те, що Пророк (мир йому і благословення Аллаха) любив матір правовірних Аїшу (хай буде вдоволений нею Аллах), він засуджував її *плітки* і пояснював їй наскільки це небезпечно. Переказується, що Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: "Якось я сказала Пророку (мир йому і благословення Аллаха): "Досить тобі і того, що Сафія (хай буде вдоволений нею Аллах)¹⁵⁴ така і така!" Один з передавачів цього хадісу сказав: "Вона мала на увазі, що Сафія маленька на зріст". Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: "Почувши це, Пророк (мир йому і благословення Аллаха) вигукнув: "Воістину ти сказала таке, що зробило б поганим ціле море, якби змішалось із ним!"¹⁵⁵.

Пророк (мир йому і благословення Аллаха) порадував радісною звісткою того, хто захистить честь свого брата,

---

¹⁵² Люди переймалися за Пророка (мир йому і благословення Аллаха), який почав дуже хвилюватись, оскільки вважав вкрай важливим застерегти людей від цього.

¹⁵³ Аль-Бухарі, Муслім.

¹⁵⁴ Сафія – одна із дружин Пророка (мир йому і благословення Аллаха).

¹⁵⁵ Абу Дауд.

сказавши: «Хто захистить честь свого брата від пліток, то Аллах обов'язково захистить його від пекельного Вогню»¹⁵⁶.

¹⁵⁶ Ахмад.

Старанне згадування Всевишнього Аллаха

Перший вихователь цієї умми, Пророк Мухаммад (мир йому і благословення Аллаха), був стараним в поклонінні своєму Господу. Його серце (мир йому і благословення Аллаха) було пов'язано із Аллахом. Весь свій час Пророк (мир йому і благословення Аллаха) проводив, згадуючи Аллаха: звеличуючи та дякуючи Йому, просячи у Нього прощення та каючись. Незважаючи на те, що йому (мир йому і благословення Аллаха) були прощені всі минулі та майбутні гріхи, він (мир йому і благословення Аллаха) залишався вдячним рабом і Посланцем. Він (мир йому і благословення Аллаха) знав справжню цінність часу і черпав з нього користь. Пророк Мухаммад (мир йому і благословення Аллаха) прагнув до того, щоб заповнити час поклонінням та підкоренням Всевишньому Аллаху.

Повідомляється, що Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: "Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) завжди згадував Великого та Могутнього Аллаха"¹⁵⁷.

Повідомляється, що Ібн Аббас (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Ми підраховували, що під час одного із зібрань Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) зазвичай по сто разів говорив: "Господь мій, пробач мене і прийми моє каяття, воістину Ти - Приймаючий каяття, Прощаючий!"¹⁵⁸.

¹⁵⁷ Муслім.

¹⁵⁸ Абу Дауд.

Переказується, що Абу Хурейра (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Я чув, як Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Клянусь Аллахом, воістину, я прошу у Аллаха прощення і каюсь Йому більше семидесяти разів на день"¹⁵⁹.

Повідомляється, що Ібн Умар (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "За нашими підрахунками, під час одного зібрання Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), зазвичай, по сто разів говорив: "Господь мій, пробач мене та прийми моє каяття, воістину, Ти - Приймаючий каяття, Прощаючий!"¹⁶⁰.

Матір правовірних Умм Саляма (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: "Частіш за все Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) звертався до Аллаха із такою мольбою: "О, той, хто змінює положення сердець, зміцни моє серце в твоїй релігії!"¹⁶¹.

---

¹⁵⁹ Аль-Бухарі.

¹⁶⁰ Ат-Тірмізі.

¹⁶¹ Ат-Тірмізі.

Сусід

Сусіди Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) мали честь жити з ним по сусідству. Вони були дуже дорогими для Пророка (мир йому і благословення Аллаха). Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Джибріль не припиняв давати мені настанови про необхідність гарного ставлення до сусіда так довго, що я навіть подумав, що він стане одним із спадкоємців"¹⁶².

Пророк (мир йому і благословення Аллаха) заповідав Абу Зарру (хай буде вдоволений ним Аллах): "О Абу Зарр, коли будеш варити м'ясо, додай більше води, а потім навідайся до своїх сусідів і наділи їх належним чином"¹⁶³.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) застеріг від того, щоб чинити шкоду сусіду, сказавши: "Не увійде до Раю та людина, сусід якої не знаходиться в безпеці від її зла"¹⁶⁴.

Він заповідав робити його щасливим, сказавши: "Нехай той, хто вірує в Аллаха і в Останній день, виявляє благодіяння до свого сусіда"¹⁶⁵.

¹⁶² Аль-Бухарі, Муслім.

¹⁶³ Муслім.

¹⁶⁴ Муслім.

¹⁶⁵ Муслім.

Гарне ставлення

Повідомляється, що Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: "Коли до Пророка (мир йому і благословення Аллаха) доходило щось не добре про людину, то він ніколи не говорив: "Що трапилось із таким-то, щоб він так говорив?" Ні, навпаки, він казав: "Що трапилось із людьми, які кажуть таке?"¹⁶⁶.

Повідомляється від Анаса (хай буде вдоволений ним Аллах), що якимось до Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) прийшов чоловік, на якому були жовті сліди від шафрану. Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) рідко казав те, що йому не подобалось в людині за її присутності. І коли він пішов, Пророк (мир йому і благословення Аллаха) попросив: "Чи не могли б ви сказати цьому чоловікові, аби він змив це з себе?"¹⁶⁷.

Переказують зі слів Абу Масуда (хай буде вдоволений ним Аллах), що якимось Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Чи не повідомити вам про того, хто стане забороненим для Вогню? Забороненим для Вогню стане кожний близький, м'який та легкий"¹⁶⁸.

¹⁶⁶ Ат-Тірмізі.

¹⁶⁷ Абу Дауд, Ахмад.

¹⁶⁸ Ат-Тірмізі.

Виконання обов'язків

Існує безліч обов'язків, які людина має виконувати. Частина обов'язків - щодо Всевишнього Аллаха, інші - щодо родини, треті - щодо самого себе. Також існують обов'язки щодо рабів Всевишнього Аллаха. Маєш подивитись, як Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) мудро розподіляв і використовував свій час, віддаючи кожному його право.

Повідомляється, що Анас (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав: "Одного разу до осель дружин Пророка (мир йому і благословення Аллаха) прийшло троє людей, які почали розпитувати про те, як Пророк (мир йому і благословення Аллаха) поклоняється Аллаху, а коли їм про це розповіли, вони, вочевидь, порахувавши, що це вже й не так багато, сказали: "Як же далеко нам до Пророка (мир йому і благословення Аллаха), якому прощені його попередні гріхи та майбутні!" Потім один з них сказав: "Стосовно мене, то я буду молитись кожну ніч безперервно". Другий сказав: "А я буду постійно дотримуватись посту". Третій же сказав: "А я буду триматись осторонь жінок і ніколи не одружусь". А через деякий час до них підійшов Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) і сказав: "То це ви говорили те й те? Клянусь Аллахом, я більше за вас боюсь Аллаха, однак в деякі дні я постую, а в інші не роблю цього; я молюсь ночами і сплю; я також одружуюсь із жінками, а той, хто не бажає слідувати моїй Сунні - не має до мене жодного відношення!"¹⁶⁹.

¹⁶⁹ Аль-Бухарі, Муслім.

Відвага та терпіння Пророк (мир йому і благословення Аллаха)

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) був найхоробрішою людиною. Він (мир йому і благословення Аллаха) зробив найбільший внесок у надання допомоги цій релігії та звеличення слова Аллаха. Він (мир йому і благословення Аллаха) правильно розподілив ті милості, які подарував йому Всевишній Аллах. Аїша (хай буде вдоволеній нею Аллах) сказала: «Якщо не рахувати тих випадків, коли Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) брав участь у боротьбі на шляху Аллаха, він ніколи ні на кого не здійняв руки, і не бив він ані жінок ані слуг»¹⁷⁰.

Прикладом відваги Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) було те, що він один вийшов проти невірних *курайшитів*, закликаючи їх до релігії ісламу. Він (мир йому і благословення Аллаха) виявляв стійкість в цій релігії, поки Аллах не дарував йому (мир йому і благословення Аллаха) перемогу. Пророк (мир йому і благословення Аллаха) не казав: «Зі мною нікого немає» або «Весь народ проти мене». Навпаки, він (мир йому і благословення Аллаха) вірив і покладався на Аллаха, підкоряючись Його наказам. Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) був найсміливішим, найрішучішим і найвідважнішим серед людей. Коли його опоненти відступали, він (мир йому і благословення Аллаха) залишався непохитним.

Коли Пророк (мир йому і благословення Аллаха) займався справами поклоніння в печері Хіра, йому не чинили шкоди і не воювали із ним. Громади невірних не намагались виступити

¹⁷⁰ Аль-Бухарі, Муслім.

проти Пророка (мир йому і благословення Аллаха), доки він (мир йому і благословення Аллаха) не скорився перед наказом Аллаха і не почав закликати до Єдинобожжя. Невірні здивувались: **"Невже він перетворив богів на Єдиного Бога? Воістину, це - дивовижна річ!"** (Коран, 38:5). Вони зробили ідолів посередниками між собою та Аллахом. Як сказав про них Всевишній: **"Ми поклоняємось їм лише для того, щоб вони наблизили нас до Аллаха"** (Коран, 39:3). Незважаючи на це, вони, в своїй основі, визнавали Єдність Аллаха в господстві: **"Запитай: "Хто наділяє вас із небес та землі?" І скажи: "Аллах!" І ще: "Хтось із нас тримається правильного шляху, а хтось блукає в явній омані!"** (Коран, 34:24).

О, мій брате-мусульманин, задумайся над багатобожжям, яке охопило і заповнило країни мусульман: звертання до померлих, взяття їх посередниками, обітниці їм, страх перед ними та надія на них. Все це багатобожжя призвело до розриву їх зв'язку із Аллахом, адже вони поставили мертвих на місце Живого, Який ніколи не помре. **"Воістину, ті, які додають Аллаху рівних - заборонив їм Аллах сади раю, будуть у пеклі вони!"** (Коран, 5:72).

Давайте відведемо наш погляд від будинку Пророк (мир йому і благословення Аллаха) в бік гори, яка знаходиться у північному напрямі. Воістину, це - гора Ухуд, місце великого бою, в якому виявилась хоробрість Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха). В цьому бою він (мир йому і благословення Аллаха) отримав поранення: його шляхетне обличчя розсікли, йому зламали зуб та розбили шолом на його голові.

Сагль ібн Сад (хай буде вдоволений ним Аллах) розповів нам про рани, яких було завдано Пророку (мир йому і благословення Аллаха) в бою біля Ухуда: **"Клянусь Аллахом,**

воістину, я знаю, хто промивав рану Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), і хто лив воду та чим її залікували. Фатіма змивала з його обличчя кров, а Алі лив воду. Коли Фатіма побачила, що кровотеча тільки посилюється, то взяла шматочок циновки, спалила її та приклала попіл до рани, після чого кров зупинилась. Пророку (мир йому і благословення Аллаха) зламали другий різець, поранили обличчя і розбили шолом, який був на його голові”¹⁷¹.

Аль-Аббас ібн Абд аль-Мутталіб (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав про Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) під час бою біля Хунайну: “Коли мусульмани кинулись тікати, не звертаючи ні на що уваги, Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) почав скакати на своїй мулиці у напрямку багатобожників, говорячи: “Я - Пророк, і це не вигадки. Я син - Абд аль-Мутталіба”. А я притримував її, щоб вона не так квапилась”¹⁷².

Герой, учасник великих боїв, Алі ібн Абу Таліб (хай буде вдоволений ним Аллах) сказав про Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха): “В розпал бою ми намагались знаходитись поблизу Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), щоб він був для нас захистом, однак виходило так, що він (мир йому і благословення Аллаха) стояв найближче до ворогів”¹⁷³.

Терплячість Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) в справах заклику є для нас чудовим прикладом. Завдяки терплячості Всевишній Аллах встановив твердиню цієї

¹⁷¹ Аль-Бухарі.

¹⁷² Муслім.

¹⁷³ Аль-Багаві в “Шарх ас-Сунна”, див. “Сахіх Муслім”, (3/1401).

релігії і кіннота Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) відправилась мандрувати Аравійським півостровом, країнами Шама та землями за річкою Єфрат. Так тривало доти, доки не залишилось жодної оселі чи куточка, куди б не дійшов заклик.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Я боюсь Аллаха так, як жоден не боїться; Аллах випробовує мене так, як нікого не випробовує. Бувало таке, що у мене та Біляля тридцять днів та ночей не було їжі, яку їсть жива істота, окрім того, що Біляль ховав під пахвою"¹⁷⁴.

Незважаючи на те, що Аллах наділив Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) майном та трофеями, він (мир йому і благословення Аллаха) не залишив після себе у спадок ані динара, ані дирхема. Воістину, він (мир йому і благословення Аллаха) залишив у спадок знання, яке є спадщиною пророків. Той, хто бажає взяти частину цієї спадщини, нехай візьме!

Повідомляється, що Аїша (хай буде вдоволений нею Аллах) сказала: "Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) не залишив після себе ані динара, ані дирхема, ані вівці, ані верблюда, і він нічого не заповідав"¹⁷⁵.

¹⁷⁴ Ат-Тірмізі та Ахмад.

¹⁷⁵ Муслім.

Звертання Пророка (мир йому і благословення Аллаха) до Аллаха

Звертання із мольбою є великим поклонінням. Його не можна присвячувати комусь іншому, окрім Всевишнього Аллаха . Мольба - це виявлення потреби в Аллазі, а також визнання того, що ми безпорадні. В цьому і міститься суть поклоніння та служіння Аллаху. В ній розкривається значення звеличення Аллаха . Тому Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Мольба це - поклоніння"¹⁷⁶.

Пророк (мир йому і благословення Аллаха) постійно звертався до Аллаха, благаючи його та виявляючи свою потребу в ньому. Тому нижче ми наведемо деякі мольби Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха).

Однією із його (мир йому і благословення Аллаха) мольб були слова: "О Аллах, виправ мою релігію, яка є захистом моєї справи! Приведи до ладу моє положення в тому світі, в якому я живу, і в тому, куди я повернусь! Зроби для мене життя примноженням у всіх благах, а смерть відпочинком від усього злого!"¹⁷⁷.

А також: "О Аллах, Знаючий потаємне та явне, Творець небес та землі, Господь та Володар всього! Засвідчую, що немає божества, гідного поклоніння, окрім Тебе, шукаю захисту Твого від зла власної душі, від зла та багатобожжя, від шайтана та від того, щоб вчинити зло самому собі та накликати його будь-якого мусульманина"¹⁷⁸.

¹⁷⁶ Ат-Тірмізі.

¹⁷⁷ Муслім.

¹⁷⁸ Абу Дауд.

Також: "О Аллах, звільни мене від забороненого Тобою за допомогою дозволеного Тобою, і, по милості Твоїй, врятуй мене від потреби в комусь, окрім Тебе!"¹⁷⁹.

А також: "О Аллах, пробач мене, помилуй мене та приєднай мене до найвищого суспільства".

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) багато звертався до Господа свого із благаннями: як під час полегшення, так і під час труднощів. Якось, під час благання про зіслання перемоги мусульманам та поразки багатобожникам в бою біля Бадру, його накидка впала¹⁸⁰. Також Пророк (мир йому і благословення Аллаха) благов Аллаха за себе, свою сім'ю, своїх сподвижників та всіх мусульман.

---

¹⁷⁹ Ат-Тірмізі.

¹⁸⁰ Тобто він так високо здіймав руки, благаючи Аллаха, що впала накидка, яка була на ньому.

Закінчення візиту

Наш слух насолодився згадуванням хадісів Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), його чудовим життєписом, його боротьбою і випробуваннями. Для того, аби дійсно слідувати прямим шляхом, ми зобов'язані дотримуватися певних прав щодо благородного Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха).

Ось деякі із обов'язків умми щодо Пророка (мир йому і благословення Аллаха):

- правдиво вірити в нього, підтверджуючи словами та справами все те, з чим він (мир йому і благословення Аллаха) прийшов;
- підкорятися йому (мир йому і благословення Аллаха), а також застерігати від непослуху йому (мир йому і благословення Аллаха);
- звертатися до нього (мир йому і благословення Аллаха) за судом, а також бути вдоволеним його (мир йому і благословення Аллаха) рішенням;
- цінувати його (мир йому і благословення Аллаха) належним чином, без надмірності та упущення;
- слідувати за ним (мир йому і благословення Аллаха) та обрати його (мир йому і благословення Аллаха) прикладом у всіх справах;
- любити його (мир йому і благословення Аллаха) більше за свою родину, майно, дітей та всіх людей;

- поважати і шанувати його (мир йому і благословення Аллаха);
- допомагати його релігії (мир йому і благословення Аллаха);
- захищати його (мир йому і благословення Аллаха) Сунну та оживляти її серед мусульман;
- любити його (мир йому і благословення Аллаха) шляхетних сподвижників, просити Аллаха, щоб Він був ними вдоволений, а також захищати їх і читати їх життєписи;
- благословляти і вітати його (мир йому і благословення Аллаха).

Всевишній Аллах сказав: **“Воістину, Аллах і Його ангели благословляють Пророка! О ви, які увірували! Благословляйте Пророка й вітайте його миром!”** (Коран, 33:56).

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Воістину, кращий із ваших днів - це п'ятниця. У цей день був створений Адам, у цей день подують в гори і в цей день творіння умертвлять. Тож багато благословляйте мене, тому що ваші благословення будуть показані мені». Тоді якийсь чоловік сказав: «О Посланець Аллаха, як наші благословення будуть показані тобі тоді, як ти перетворишся на пил?» Він (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Воістину, Аллах заборонив землі поглинати тіла пророків»¹⁸¹.

¹⁸¹ Абу Дауд, Ібн Маджаг. Аль-Албані: достовірний хадіс.

Умма Мухаммада (мир йому і благословення Аллаха) має не скупитись на це право благородного Пророка (мир йому і благословення Аллаха). Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Скупою є та людина, яка не благословляє мене, коли в її присутності згадують моє ім'я"¹⁸².

Також Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Тих, хто сяде десь, не згадавши Аллаха та не попрохавши благословення за свого Пророка, спіткатиме помста. І якщо Він побажає, то покарає їх, а якщо побажає, то простить"¹⁸³.

---

¹⁸² Ат-Тірмізі.

¹⁸³ Ат-Тірмізі.

Прощання

Ми покидаємо цей будинок, сповнений віри та покори Всевишньому Аллаху. Сунна Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) залишилася вірним шляхом для того, хто бажає знайти успіх. У кінці цієї книги ми наведемо деякі слова вчених перших поколінь, які вказують на їх прагнення слідувати за цієї великою Сунною.

Провідник прибічників Сунни, Ахмад ібн Ханбаль (хай помилує його Аллах) сказав: «Я завжди вчиняв згідно із хадісами, які записав. Так, дізнавшись, що після того, як Посланцю Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) пустили кров і він дав за це Абу Тайїбу динар, я теж дав цирюльнику динар, коли кров пустили мені»¹⁸⁴.

Абд Ар-Рахман ібн Магді (хай помилує його Аллах) сказав: "Я чув, як Суф'ян ас-Саурі сказав: "Не було такого, що б я не звершував справ згідно хадісу від Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) хоча б одного разу, коли він доходив до мене".

Повідомляється, що Муслім ібн Йасар (хай помилує його Аллах) сказав: "Буває так, що я молюсь взутим, хоча зняти взуття для мене набагато простіше. Однак я вчиняю так, слідуючи Сунні"¹⁸⁵.

І в кінці розповіді ми наведемо любому брату великий хадіс.

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: "Вся моя умма увійде до Раю, окрім тих, хто відмовився".

¹⁸⁴ "Ас-Сіяр", (11/213).

¹⁸⁵ "Ас-Сіяр", (7/242); "Кітаб аз-Зугд", Імам Ахмад, с.355.

Люди сказали: "О Посланец Аллаха, а хто ж відмовиться?" Він сказав: "Хто підкорився мені - увійде до Раю, а хто не послухав мене, той дійсно відмовився"¹⁸⁶.

О Аллах, наділи нас любов'ю до Твого Пророка (мир йому і благословення Аллаха), щоб наші справи відповідали його прямому шляху і щоб ми не слідували шляхом тих, які заблукали і помиляються. О Аллах, даруй мир і благословення нашому Пророку Мухаммаду. О Аллах, благослови Мухаммада і благочестивих, які згадують його. О Аллах, з'єднай нас з нашим Пророком Мухаммадом у найвищих садах Раю і подаруй нашим очам споглядання на нього. Зроби нас тими, кому випаде нагода випити із його водойми, адже той, хто вип'є із неї, більше ніколи не відчує спраги. Мир і благословення нашому Пророку Мухаммаду, його родині і всім його сподвижникам.

Зміст

¹⁸⁶ Аль-Бухарі.

1	Вступ	
2	Візит	
3	Подорож	
4	Якості Пророк (мир йому і благословення Аллаха)	
5	Мова Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха)	
6	Вдома	
7	Родичі	
8	Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) в своїй оселі	
9	Керівництво Пророк (мир йому і благословення Аллаха) та риси його характеру	
10	Доньки Пророка (мир йому і благословення Аллаха)	
11	Ставлення до жінок	
12	Багатоженство	
13	Жарти Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха)	
14	Сон Пророка (мир йому і благословення Аллаха)	
15	Нічна додаткова молитва	
16	Після світанкової молитви (аль-Фаджр)	
17	Ранкова молитва (ад-Духа)	
18	Додаткові молитви вдома	

19	Плач Пророка (мир йому і благословення Аллаха)	
20	Скромність Пророка (мир йому і благословення Аллаха)	
21	Слуга Пророка (мир йому і благословення Аллаха)	
22	Сусід і подарунок	
23	Милосердя до дітей	
24	Доброта, м'якість та терплячість	
25	Їжа Пророка (мир йому і благословення Аллаха)	
26	Захист честі інших людей	
27	Старанне згадування Всевишнього Аллаха	
28	Сусід	
29	Гарне ставлення	
30	Виконання обов'язків	
31	Відвага та терпіння Пророк (мир йому і благословення Аллаха)	
32	Звертання Пророка (мир йому і благословення Аллаха) до Аллаха	
33	Закінчення візиту	
34	Прощання	

IslamHouse.com

الإسلام بلغات العالم

Islam in the languages of the world

